ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ธวัลรัตน์ วสุนันต์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ธวัลรัตน์ วสุนันต์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

FACTORS INFLUENCING SELF-EMPLOYED OF DECISION AMONG FORTH YEAR STUDENTS AT BURAPHA UNIVERSITY

THAWANRAT WASUNAN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF BUSINESS ADMINISTRATION
BURAPHA BUSINESS SCHOOL
BURAPHA UNIVERSITY
2025

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์ของ ธวัลรัตน์ วสุนันต์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ลือกิตินันท์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.เนตรดาว ชัยเขต)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ลือกิตินันท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ลีฬหะพันธุ์)

..... คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณี พิมาพันธุ์ศรี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ้งเอี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

63920190: สาขาวิชา: -; บธ.ม. (-)
คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ, การประกอบอาชีพอิสระ, นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4

ธวัลรัตน์ วสุนันต์ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา. (FACTORS INFLUENCING SELF-EMPLOYED OF DECISION AMONG FORTH YEAR STUDENTS AT BURAPHA UNIVERSITY) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: วรรณภา ลือกิตินันท์ ปี พ.ศ. 2568.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน โดยอาศัยวิธีการเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 370 ตัวอย่าง จากนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติค

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย พ่อแม่หรือผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 40,000-80,000 บาท และผู้ตอบแบบสอบถามใหญ่มีแนวโน้มตัดสินเลือกประกอบอาชีพอิสระมากกว่าสมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระพบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านค่านิยม ด้านทัศนคติ และด้านอิทธิพลจากคนอื่น ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านค่านิยมและปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ ค่านิยม และทัศนคติของนักศึกษาในด้านที่สนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้ ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยเน้นการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และผู้มีอิทธิพลทางสังคม เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระในอนาคต

63920190: MAJOR: -; M.B.A. (-)

KEYWORDS: FACTORS INFLUENCING DECISION-MAKING, SELF-EMPLOYMENT, 4TH-YEAR UNDERGRADUATE STUDENTS

THAWANRAT WASUNAN : FACTORS INFLUENCING SELF-EMPLOYED OF DECISION AMONG FORTH YEAR STUDENTS AT BURAPHA UNIVERSITY. ADVISORY COMMITTEE: WANNAPA LUEKITINAN, Ph.D. 2025.

The objectives of this study were to examine the levels of opinions regarding factors influencing the decision to pursue self-employment among 4 th-year undergraduate students at Burapha University, Bangsaen Campus, and to identify the specific factors that affect their decision-making process towards self-employment. A quantitative approach was employed, using questionnaires to collect data from a sample of 370 4th-year undergraduate students at Burapha University, Bangsaen Campus. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and logistic regression analysis.

The results indicated that most respondents were male, with the majority of parents or guardians engaged in self-employment. The average monthly family income ranged between 40,000 to 80,000 THB. It was also found that a significant number of respondents were more inclined towards self-employment rather than seeking employment in various organizations. The analysis of opinions regarding factors influencing the decision to pursue self-employment revealed that all factors were rated at the highest level, with personality having the highest mean score, followed by values, attitudes, and influence from others, respectively. Hypothesis testing showed that values and influence from others significantly affected the decision to choose self-employment, with a statistical significance level of 0.05.

Based on the findings, it is recommended to emphasize the promotion and development of personality traits, values, and attitudes that support self-employment among students. Additionally, creating a supportive environment for self-employment is crucial, with a focus on encouragement from family, friends, and social influencers to enhance confidence and decision-making abilities related to self-employment. This approach will help students become more prepared and successful in pursuing self-employment in the future.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร. วรรณภา ลือกิตินันท์ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ปรึกษา คำแนะนำ อ่านและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อคิดและสร้างแรงบันดาลใจเพื่อผลักดันให้งานนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ รศ.ดร.สมบัติ ธำรงสินถาวร ดร.ศรัญยา แสงลิ้มสุวรรณ และ ดร.ธีระชินภัทร รามเดชะ ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะบริหารธุรกิจทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือดำเนินงานทางด้านสารบรรณ

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนทางด้านกำลังทรัพย์ด้วยดีเสมอมา ตลอดจนกัลยาณมิตรและเพื่อนิสิตคณะบริหารธุรกิจทุกท่านที่ปรารถนาดีและคอยส่งพลังใจให้เกิดความพยายามและไม่ย่อท้อ

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากงานนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีแด่บิดา มารดา บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอนมา

ธวัลรัตน์ วสุนันต์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ญ

สารบัญรูปภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

สมมติฐานของการวิจัย 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย 4

ขอบเขตของการวิจัย 5

นิยามศัพท์เฉพาะ 6

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ 8

แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ 12

แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ 19

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ 26

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 33

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 40

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 42
การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือวิจัย 43
การเก็บรวบรวมข้อมูล 44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 45
บทที่ 4 ผลการวิจัย 46
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 48
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ 49
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา 52
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา 57
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 62
สรุปผลการศึกษา 63
อภิปรายผล 64
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ 67
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 68
บรรณานุกรม 70
ภาคผนวก 76
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 77
ภาคผนวก ข หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ 83
ภาคผนวก ค หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย 85
ภาคผนวก ง หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย 89
ภาคผนวก จ ผลตรวจอักขราวิสุทธิ์ 91

ประวัติย่อของผู้วิจัย 93

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา 41

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 48

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา 49

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา 50

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ 51

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม 52

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านทัศนคติ 53

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านค่านิยม 54

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอิทธิพลจากคนอื่น 55

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านบุคลิกภาพ.....56

ตารางที่ 11 ค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF).....58

ตารางที่ 12 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร 58

ตารางที่ 13 การตรวจสอบความเหมาะสมของสมการถดถอยโลจิสติค 59

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลองสมการถดถอยโลจิสติค ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา 59

ตารางที่ 15 การประเมินความเหมาะสมของตัวแปรสมการที่ใช้พยากรณ์ 60

ตารางที่ 16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา 64

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....4

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์จากการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ทำให้เกิดผลกระทบจากหลายภาคส่วนทั่วโลก โดยจากการรายงานแนวโน้มการจ้างงานทั่วโลกและประเด็นสังคม พ.ศ. 2564 (WESO Trends) ขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศประเมินว่าในปี พ.ศ. 2564 การว่างงานจะสูงถึง 75 ล้านตำแหน่ง และยังมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2565 จะมีคนว่างงานทั่วโลก จำนวน 205 ล้านคน ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าปี พ.ศ. 2562 ที่มีคนว่างงานจำนวน 187 ล้านคน และเมื่อพิจารณาถึงรายได้ของแรงงานทั่วโลก จะลดลงเฉลี่ยร้อยละ 10.7 คิดเป็นความสูญเสียสูงถึง 3.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเท่ากับร้อยละ 5.5 ของ GDP ทั้งโลก โดยสาเหตุหลักมาจากภาคธุรกิจปรับลดการจ้างงานหรือลดชั่วโมงการทำงานเพื่อลดต้นทุน (ILO: International Labor Organization, 2021) เช่นเดียวกับสถานการณ์ในประเทศไทยที่กรมการจัดหางานระบุว่าสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การจ้างงานในประเทศ โดยทำให้รูปแบบการจ้างงานเปลี่ยนไป นอกจากจะมีการปิดกิจการ ลดขนาดองค์กร สถานประกอบการหลายแห่งยังได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจ้างงานจากเต็มเวลาเป็นการจ้างงานแบบไม่เต็มเวลา (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2563)

ทั้งนี้จากการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2563 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 37.90 ล้านคน (กระทรวงแรงงาน, 2563) ส่วนอัตราการว่างงานในประเทศไทยนั้น สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่าปี พ.ศ. 2564 มีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาใหม่จากอุดมศึกษา และอาชีวะศึกษา (ไทยโพสต์, 2564) โดยประเทศไทยมีนิสิตจบใหม่ระดับปริญญาตรี ปีละประมาณ 300,000 คน โดยในจำนวนนี้มีถึง 120,000 คนที่ต้องการทำอาชีพอิสระ ส่วนรองลงมาคือ ต้องการไปทำงานต่างประเทศ 90,000 คน และต้องการรับงานไปทำที่บ้านอีก 80,000 คน อย่างไรก็ตามปัญหาการว่างงานเป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และการจัดการศึกษาไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จึงจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ก่อนที่จะเป็นปัญหาสะสม (กระทรวงแรงงาน, 2563)

ปัจจุบันพบว่ารูปแบบการทำงานของคนรุ่นใหม่ได้เปลี่ยนไปให้ความสนใจงานอิสระ ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นปีละ 3-6 แสนคน โดยผู้ประกอบอาชีพอิสระ คือ ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็น ผู้ที่ทำงานส่วนตัวโดยจะมีลูกจ้างหรือไม่ก็ได้เป็นอาชีพที่สามารถกำหนดเวลาการทำงาน และค่าตอบแทนเองได้มากกว่า (กรุงเทพธุรกิจ, 2567)

ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้คนรุ่นใหม่มีช่องทางการหารายได้ที่มากขึ้น และเกิดอาชีพใหม่ๆ มากขึ้น เช่น การขายของออนไลน์ บล็อกเกอร์ รับทำเว็บไซต์ เขียนโปรแกรม นักโปรโมทสินค้า ฯลฯ ซึ่งการเกิดอาชีพใหม่เหล่านี้ และแนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระก็ส่งผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตจบใหม่ รวมถึงหน่วยงานองค์กรที่ต้องการจ้างงาน เพราะไม่ใช่ว่าบัณฑิตจบใหม่ทุกคนจะเข้าทำงานในองค์กร หรือ ต่อให้ทำงานก็อาจจะทำงานอยู่เพียงระยะสั้น แล้วสุดท้ายก็เลือกที่จะไปประกอบอาชีพอิสระ หรือเป็นเจ้าของธุรกิจ (Jobthai, 2024) อย่างไรก็ตามการเลือกประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยตามทฤษฎีของฮอลแลนด์ (จินตนา จันเรือน และคณะ, 2566; เกศทิพย์ กรี่เงิน และคณะ, 2559) ระบุว่า การที่คนจะเลือกประกอบอาชีพใดก็ตามจะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และอิทธิพลจากคนอื่น ซึ่งการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของคนรุ่นใหม่ อาจเกิดมาจากทัศนคติและค่านิยมในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด คือ ต้องการความก้าวหน้า ความท้าทาย และคำนึงถึงค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นสำคัญ ซึ่งต่างจากคนรุ่นก่อนที่เลือกความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Jobthai, 2024)

มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 และเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551 ปัจจุบันถือเป็นสถาบันชั้นนำที่มีชื่อเสียง และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพสูงที่สุดในภาคตะวันออก (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2567) และด้วยที่ตั้งในเขตพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญของภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2564 – 2567) ที่มุ่งเน้นการพัฒนานิสิตและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นฐานการผลิต

อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้มุ่งพัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ผ่านการปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ ควบคู่กับการพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นเทคโนโลยีและทักษะดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมนิสิตสู่อุตสาหกรรมสมัยใหม่ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค พร้อมทั้งมุ่งสร้างบุคลากรคุณภาพสูงที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของมหาวิทยาลัยบูรพาในการเป็นสถาบันการศึกษาที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศผ่านการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ (กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยและอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อผลการศึกษาจะนำไปใช้เป็นแนวทางสนับสนุนในการเลือกประกอบอาชีพอิสระต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

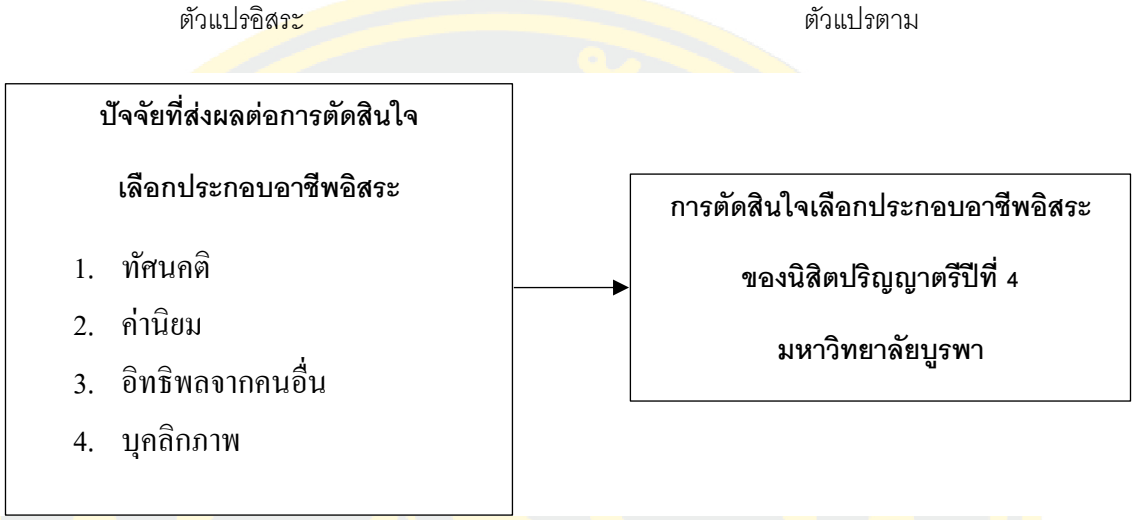

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรที่สนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระ รวมถึงการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างทักษะและความพร้อมในการประกอบอาชีพอิสระให้แก่นิสิต

2. นิสิตได้รับประโยชน์จากการทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ ทำให้สามารถวางแผนและเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของตนเอง

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต เช่น การจัดโครงการพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และการให้คำปรึกษาในการเริ่มต้นธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 4,883 คน (ข้อมูลจากระบบสารสนเทศมหาวิทยาลัยบูรพา ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2567) ซึ่งทราบประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 370 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ที่ร้อยละ 5

ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรีชปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านค่านิยม ด้านอิทธิพลจากคนอื่น และด้านบุคลิกภาพ โดยได้มาจากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน - สิงหาคม พ.ศ. 2567

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ ศึกษาในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยบูรพา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบอาชีพที่บุคคลดำเนินการและควบคุมธุรกิจหรือกิจกรรมด้วยตนเอง โดยไม่ขึ้นกับการจ้างงานจากองค์กรหรือบริษัทใด ๆ ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การจัดการเวลา การเลือกงาน การบริหารทรัพยากร และการกำหนดทิศทางของธุรกิจ อาชีพอิสระให้ความยืดหยุ่นสูงและโอกาสในการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และการจัดการที่ไม่ถูกจำกัดด้วยโครงสร้างและกฎเกณฑ์ขององค์กรแบบดั้งเดิม โดยทั่วไป อาชีพนี้มักเกี่ยวข้องกับการเป็นเจ้าของกิจการ การทำงานอิสระ (freelancing) หรือการให้บริการเฉพาะทางที่ไม่ผูกพันกับนายจ้างใด ๆ

ปัจจัยในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง องค์ประกอบหรือเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและความสำเร็จในการเลือกทำงานอิสระ ปัจจัยเหล่านี้รวมถึงทัศนคติและแรงจูงใจ เช่น ความต้องการความยืดหยุ่นและอิสระในการทำงาน ทักษะและความสามารถเฉพาะทาง รวมถึงบุคลิกภาพ เช่น ความกล้าเสี่ยงและความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ปัจจัยภายนอก เช่น โอกาสในตลาดแรงงาน การสนับสนุนจากสังคมและเครือข่าย และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ช่วยให้ทำงานอิสระง่ายขึ้น ก็ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเส้นทางนี้ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและกฎหมาย เช่น นโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการและกฎหมายที่เอื้อต่อการทำงานอิสระ ก็มีบทบาทในการสร้างโอกาสให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพอิสระได้อย่างมั่นใจ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับปัจจัย 4 ด้านหลัก ได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยม อิทธิพลจากคนอื่น และบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ดังนี้

ทัศนคติ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยนิสิตมองว่าการประกอบอาชีพอิสระเป็นทางเลือกที่เปิดโอกาสให้ทำงานโดยไม่มีการควบคุมจากผู้อื่น มีอิสระในการตัดสินใจ และสามารถคิดนอกกรอบ สร้างสรรค์การทำงานได้ตามความต้องการของตนเอง ผู้ประกอบอาชีพอิสระสามารถออกแบบวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของตน เช่น การจัดสรรเวลาและรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่น นอกจากนี้ การประกอบอาชีพอิสระยังเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเองและการสร้างสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว ทำให้ตอบโจทย์ความต้องการในด้านความยืดหยุ่นและความเป็นอิสระของนิสิตได้อย่างแท้จริง

ค่านิยม หมายถึง ความคิดเห็นหรือคุณค่าทางความรู้สึกของคนในสังคมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งส่งผลต่อการกระทำและการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพ โดยมุมมองต่อการประกอบอาชีพอิสระมักจะมองว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติและสุจริตเช่นเดียวกับอาชีพ

อื่น ๆ และได้รับการยอมรับในสังคม นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง สามารถสร้างรายได้ที่มั่งคั่งให้กับครอบครัว อีกทั้งยังมีโอกาสในการประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าการทำงานประจำ ผู้ประกอบอาชีพอิสระยังมีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถเลือกสถานที่และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างหลากหลาย ซึ่งให้ประสบการณ์การทำงานที่ท้าทายและแตกต่างจากการทำงานในองค์กรแบบดั้งเดิม

อิทธิพลจากคนอื่น หมายถึง แรงผลักดันจากบุคคลหรือสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย เช่น การเลือกประกอบอาชีพอิสระตามคำแนะนำหรือการชักชวนของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน การตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระตามแบบอย่างของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ เช่น ดารา เน็ตไอดอล หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในสายอาชีพ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามแบบอย่างหรือคำแนะนำของพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว การตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระที่สอดคล้องกับอาชีพของบุคคลในครอบครัว หรือการคำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในการเลือกเส้นทางอาชีพ อิทธิพลเหล่านี้ทำให้การเลือกประกอบอาชีพอิสระไม่เพียงขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและแบบอย่างที่ได้รับจากคนรอบข้างและสภาพแวดล้อมที่แวดล้อมตัวบุคคลอยู่

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของบุคคลที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระ โดยบุคคลเหล่านี้มักมีคุณสมบัติที่โดดเด่น เช่น ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเอง และความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ บุคลิกภาพของผู้ที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระยังรวมถึงการมีทัศนคติที่กล้าเสี่ยง การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในชีวิต การนำคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง มีความอดทนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในตนเอง และความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยบูรพา หมายถึง มหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตบางแสน

นิสิต หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ของปีการศึกษา 2564 มหาวิทยาลัยบูรพา

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง แนวโน้มในการประกอบอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มอาชีพอิสระ เช่น ขายของออนไลน์ บล็อกเกอร์ ธุรกิจส่วนตัว รับทำเว็บไซต์ เขียนโปรแกรม นักโปรโมทสินค้า ฯลฯ และกลุ่มพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการ
3. แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระได้รับความสนใจและมีความสำคัญมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานเปิดโอกาสให้เกิดรูปแบบการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น การประกอบอาชีพอิสระไม่เพียงเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน แต่ยังเป็นรูปแบบการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและค่านิยมของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการความยืดหยุ่น การควบคุมเส้นทางอาชีพของตนเอง และโอกาสในการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว

ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระที่มีแนวคิดสอดคล้องกัน โดยมองว่าเป็นการประกอบกิจการที่ผู้ประกอบการมีอิสระในการบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยเฉพาะในด้านการกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นกิจการขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ซึ่งลักษณะสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระคือ ผู้ประกอบการไม่ได้รับเงินเดือนประจำหรือรายได้ที่แน่นอน แต่ได้รับผลตอบแทนในรูปของกำไรจากการลงทุนและการดำเนินกิจการ นอกจากนี้ การประกอบอาชีพอิสระยังเน้นหลักการพึ่งพาตนเอง โดยผู้ประกอบการมักใช้ทั้งความคิดสร้างสรรค์และกำลังกายในการดำเนินกิจการ แม้จะใช้เงินลงทุนไม่มากนัก (กรมการจัดหางาน, 2541; จริยา ทัพพกุล ณ อยุธยา, 2530; ทิพวัน ถือคำ, 2533; ยุพิน

ประจวบเหมาะ, 2531; มนัส วณิชชานนท์ และคณะ, 2534; สุรพล เพิ่มผล, 2532; สุรเกียรติ ยอดวิเศษ, 2539)

จากการสังเคราะห์ความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบอาชีพที่บุคคลดำเนินการและควบคุมธุรกิจหรือกิจกรรมด้วยตนเอง โดยไม่ขึ้นกับการจ้างงานจากองค์กรหรือบริษัทใด ๆ ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การจัดการเวลา การเลือกงาน การบริหารทรัพยากร และการกำหนดทิศทางของธุรกิจ อาชีพอิสระให้ความยืดหยุ่นสูงและโอกาสในการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และการจัดการที่ไม่ถูกจำกัดด้วยโครงสร้างและกฎเกณฑ์ขององค์กรแบบดั้งเดิม มักเกี่ยวข้องกับการเป็นเจ้าของกิจการ การทำงานอิสระ (freelances) หรือการให้บริการเฉพาะทางที่ไม่ผูกพันกับนายจ้างใด ๆ

ความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ

ความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระมีหลายประการ (ทิพวัน ถือคำ, 2533; ยุพิน ประจวบเหมาะ, 2531) ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพอิสระมีบทบาทสำคัญในการช่วยลดปัญหาการว่างงาน เนื่องจากข้อจำกัดในการจ้างงานของภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. ด้านการพัฒนาตนเอง การประกอบอาชีพอิสระช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ตลอดจนเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. ด้านสังคม การประกอบอาชีพอิสระมีความสำคัญในการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง และช่วยกระจายรายได้ในสังคม อันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน

ประเภทและรูปแบบของการประกอบอาชีพอิสระ

ประเภทและรูปแบบของการประกอบอาชีพอิสระสามารถจำแนกได้ตามเกณฑ์ที่แตกต่างกัน (ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2531) ดังนี้

1. การแบ่งตามลักษณะการดำเนินงาน ได้แก่

1.1 ผู้ประกอบการอิสระ (Entrepreneurs) เป็นผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองและอาจมีการจ้างพนักงาน

1.2 ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ (Professional Service Providers) ให้บริการตามความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น แพทย์ ทนายความ นักบัญชี

1.3 ที่ปรึกษาอิสระ (Independent Consultants) ให้คำปรึกษาตามความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ

1.4 ฟรีแลนซ์ (Freelancers) รับงานอิสระตามโครงการหรือตามระยะเวลา

2. การแบ่งตามประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่

2.1 ด้านการผลิตและอุตสาหกรรม เช่น การผลิตสินค้า งานหัตถกรรม

2.2 ด้านการค้าและพาณิชยกรรม ครอบคลุมทั้งการค้าปลีกและค้าส่ง

2.3 ด้านการเกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์

2.4 ด้านการบริการ เช่น การให้บริการวิชาชีพ การซ่อมแซม

2.5 ด้านศิลปะและหัตถกรรม ซึ่งเน้นงานฝีมือและการสร้างสรรค์

3. การแบ่งตามระดับความรู้และทักษะ ได้แก่

3.1 กลุ่มที่ต้องใช้ความรู้ระดับสูงหรือใบประกอบวิชาชีพเฉพาะ

3.2 กลุ่มที่ใช้ทักษะเฉพาะทางหรือความชำนาญเฉพาะด้าน

3.3 กลุ่มที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะเฉพาะทาง แต่อาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

คุณลักษณะผู้ประกอบอาชีพอิสระ

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ สามารถจำแนกได้เป็น 4 ด้านหลัก ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการและการตัดสินใจ เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ (ปราโมทย์ เจนการ, 2523; กรมการจัดหางาน, 2541) ประกอบด้วย

1.1 มีความกล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะในด้านการลงทุน เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระต้องมีการลงทุนและตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการจึงต้องสามารถประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน

1.2 มีความสามารถในการวางแผนและจัดการธุรกิจ ซึ่งครอบคลุมทั้งการวางแผนการผลิต การตลาด การเงิน และการบริหารบุคลากร เพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ ต้องสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที

1.4 มีความรอบรู้และติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

2. ด้านบุคลิกภาพและทัศนคติ เป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538; เฉลียว สุวรรณกิตติ, 2530; Clegg & Barrow, 1984) ประกอบด้วย

2.1 มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้กล้าตัดสินใจและยืนหยัดในการดำเนินธุรกิจ แม้ในสถานการณ์ที่ท้าทายหรือเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์

2.2 มีความอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สามารถทำงานหนักได้ และพร้อมเผชิญกับความยากลำบากในการดำเนินธุรกิจ โดยมองปัญหาเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา

2.3 มีความขยันหมั่นเพียรและกระตือรือร้น ต้องมีความตื่นตัวในการทำงาน พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และทุ่มเทเวลาให้กับการพัฒนาธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

2.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถคิดค้นวิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาสินค้าหรือบริการ รวมถึงการแก้ไขปัญหาในรูปแบบที่แตกต่างและมีประสิทธิภาพ

2.5 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและใจรักในงานที่ทำ เห็นคุณค่าและความสำคัญของงาน มีความภูมิใจในอาชีพของตน ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้าและผู้เกี่ยวข้อง (ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมนุม, 2532; สำเนาว์ ขจรศิลป์, 2529) ประกอบด้วย

3.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า พนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นกันเอง เข้าใจและตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

3.2 มีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้า นำเสนอสินค้าหรือบริการตามความเป็นจริง รักษาคำมั่นสัญญา และรับผิดชอบต่อผลงานของตนเอง

3.3 มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา ส่งมอบงานตามกำหนด รักษามาตรฐานการให้บริการ และเคารพในข้อตกลงที่ให้ไว้กับลูกค้า

3.4 มีทักษะในการสื่อสารและประสานงาน สามารถสื่อสารข้อมูลได้ชัดเจน เจรจาต่อรอง และประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ เป็นพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ (กรมการจัดหางาน, 2541; สุรชัย กลางพระเนตร, 2544) ประกอบด้วย

4.1 มีความรู้พื้นฐานในการดำเนินธุรกิจ เข้าใจหลักการบริหารจัดการ การตลาด การเงิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ

4.2 มีความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ มีทักษะและความชำนาญเฉพาะทางในสาขาอาชีพของตน สามารถผลิตสินค้าหรือให้บริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

4.3 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ แสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการทำงานและปรับปรุงธุรกิจให้ทันสมัย

4.4 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ใส่ใจในรายละเอียด ตรวจสอบคุณภาพงาน และระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจทุกขั้นตอน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระมีหลากหลายรูปแบบ โดยรูปแบบหนึ่งที่มีความโดดเด่นและได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน คือ การเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะในการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการเติบโตและการสร้างนวัตกรรม การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการจึงมีความสำคัญในการทำความเข้าใจถึงคุณลักษณะ รูปแบบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจในฐานะผู้ประกอบการ ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ

ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน การเป็นผู้ประกอบการถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและนวัตกรรม ผู้ประกอบการไม่เพียงแต่เป็นผู้ริเริ่มธุรกิจใหม่เท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่มองเห็นโอกาสและสร้างมูลค่าจากการเปลี่ยนแปลงในตลาด การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจบทบาท คุณลักษณะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การแข่งขันทางธุรกิจมีความซับซ้อนและต้องอาศัยทั้งความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภค

ความหมายและลักษณะของผู้ประกอบการ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ พบว่ามีนักวิชาการได้ให้ความหมายและอธิบายลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการไว้หลากหลายมุมมอง สามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 มิติหลัก ดังนี้

1. มิติด้านการริเริ่มและการจัดการธุรกิจ

ผู้ประกอบการ คือ บุคคลที่มีความคิดริเริ่มในการก่อตั้งและดำเนินธุรกิจของตนเอง โดยเป็นผู้วางแผน จัดระบบ และบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านการเงิน บุคลากร วัตถุดิบ และกระบวนการผลิตหรือการให้บริการ เพื่อสร้างมูลค่าทางธุรกิจ (Drucker, 1985; ฉัตรยาพร และคณะ, 2552) การดำเนินการดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดรูปแบบธุรกิจ การวางแผนการลงทุน การประมาณการค่าใช้จ่ายและรายได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. มิติด้านการสร้างนวัตกรรมและการแสวงหาโอกาส

ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการค้นพบโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ และสร้างสรรค์นวัตกรรมในการตอบสนองความต้องการของตลาด (Schumpeter, 1934) โดยเป็นผู้ที่สามารถมองเห็นช่องทางในการพัฒนาสินค้าหรือบริการที่แตกต่าง และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจผ่านความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. มิติด้านการยอมรับความเสี่ยงและการมุ่งผลสำเร็จ

ลักษณะสำคัญของผู้ประกอบการ คือ การยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลตอบแทนและความสำเร็จ ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการความเสี่ยง พร้อมรับมือกับความไม่แน่นอน และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน

จากการสังเคราะห์ความหมายและลักษณะข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การที่บุคคลดำเนินการริเริ่มและจัดการธุรกิจของตนเอง โดยมีการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากร แสวงหาโอกาสทางธุรกิจ และสร้างสรรค์นวัตกรรม ภายใต้การยอมรับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการสร้างผลตอบแทนและการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจ

คุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสังเคราะห์คุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการได้เป็น 4 ด้านหลัก (สุธีรา อะทะวงษา และคณะ, 2553; ดนัย เทียนพุฒ, 2532; สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2557) ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความสามารถในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของธุรกิจอย่างชัดเจน ประกอบด้วย

1.1 มีวิสัยทัศน์ทางธุรกิจที่ชัดเจน สามารถมองเห็นภาพอนาคตของธุรกิจและกำหนดเป้าหมายระยะยาวได้อย่างชัดเจน

1.2 มีความสามารถในการวางแผนอย่างเป็นระบบและสมจริง โดยสามารถกำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์และทรัพยากรที่มี

1.3 เป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมาย สามารถนำพาทีมงานและองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4 มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ทันท่วงที เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายหรือวิกฤต

2. ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ในยุคที่การแข่งขันทางธุรกิจสูง ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประกอบด้วย

2.1 มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการทำงาน

2.2 สามารถพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างจากคู่แข่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

2.3 มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน

2.4 มีความสามารถในการมองเห็นและคว้าโอกาสทางธุรกิจ สามารถวิเคราะห์แนวโน้มตลาดและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3. ด้านการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการต้องมีทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย

3.1 มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจ สามารถประเมินโอกาสและความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

3.2 มีความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อน ทั้งในด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล การเงิน และการดำเนินงาน

3.3 มีทักษะในการบริหารจัดการองค์กรและทรัพยากร ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3.4 มีความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจทางธุรกิจ

4. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล นอกจากความสามารถทางธุรกิจแล้ว ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย

4.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับบุคคลภายในและภายนอกองค์กร สามารถสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

4.2 มีความมานะบากบั่น อดทน และประหยัด สามารถฝ่าฟันอุปสรรคและบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 มีความรับผิดชอบสูง ต่อธุรกิจ พนักงาน ลูกค้า และสังคม

4.4 มีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

4.5 มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4.6 มีความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ มีแรงผลักดันภายในที่จะพัฒนาธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน

คุณลักษณะทั้ง 4 ด้านนี้มีความสัมพันธ์และเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยผู้ที่ต้องการเริ่มต้นธุรกิจควรประเมินความพร้อมของตนเองในแต่ละด้าน เพื่อพัฒนาศักยภาพให้พร้อมต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ การขาดคุณลักษณะด้านใดด้านหนึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจและความสำเร็จในระยะยาว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ

จากการศึกษาเอกสารพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการแบ่งเป็น 4 ด้านหลัก (สุธีรา และคณะ, 2553) ดังนี้

1. ด้านตัวผู้ประกอบการ ความสำเร็จของธุรกิจเริ่มต้นจากตัวผู้ประกอบการเอง โดยต้องมีทั้งความสามารถในการจัดการ ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมักมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ในธุรกิจอย่างลึกซึ้ง ผ่านการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการของตลาด

2. การบริหารจัดการ ระบบการบริหารจัดการที่ดีเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ ผู้ประกอบการต้องสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การจัดโครงสร้างองค์กร การกำหนดมาตรฐานการทำงาน และการควบคุมคุณภาพ ที่สำคัญคือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการสรรหาคนที่มีความสามารถ การพัฒนาบุคลากร และการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สภาพแวดล้อมและการตลาด ธุรกิจจะเติบโตได้ต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมและการตลาดอย่างลึกซึ้ง เริ่มตั้งแต่การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม การวิเคราะห์ตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค รวมถึงการศึกษาคู่แข่งและแนวโน้มอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการต้องสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสร้างกลยุทธ์การตลาดที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเงินและแหล่งเงินทุน การบริหารการเงินที่ดีเป็นรากฐานของความมั่นคงทางธุรกิจ ผู้ประกอบการต้องบริหารเงินทุนหมุนเวียนให้เพียงพอ ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบบัญชีที่ถูกต้อง และสามารถวางแผนการเงินทั้งระยะสั้นและระยะยาว

นอกจากนี้ยังต้องรู้จักแหล่งเงินทุนและวิธีการเข้าถึง เพื่อให้มีเงินทุนเพียงพอในการดำเนินและขยายธุรกิจ

ทั้งนี้ความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการเกิดจากการผสมผสานปัจจัยทั้ง 4 ด้านนี้เข้าด้วยกันอย่างลงตัว ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับทุกด้านอย่างสมดุล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจ

กระบวนการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการได้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก (Drucker, 1985; Hisrich et al., 2020) ดังนี้

1. การประเมินความพร้อมและศักยภาพส่วนบุคคล เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากความสำเร็จของธุรกิจเริ่มต้นจากตัวผู้ประกอบการเอง ประกอบด้วย

1.1 การประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นการวิเคราะห์ลักษณะนิสัย ทัศนคติ และคุณสมบัติส่วนตัวที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการ โดยต้องประเมินความมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะกำหนดทิศทางการดำเนินงาน รวมถึงต้องพิจารณาระดับความกล้าเสี่ยงและความสามารถในการจัดการความไม่แน่นอน เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการต้องเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังต้องประเมินความมุ่งมั่น อดทน และความพร้อมที่จะทำงานหนัก เพราะการเริ่มต้นธุรกิจต้องใช้ความทุ่มเทและความพยายามอย่างมาก (Shane & Venkataraman, 2000)

1.2 การประเมินความรู้และทักษะ เป็นการวิเคราะห์ความพร้อมด้านความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ โดยต้องมีความรู้ในธุรกิจที่จะดำเนินการ ทั้งด้านผลิตภัณฑ์ บริการ และการตลาด เพื่อให้สามารถบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องมีทักษะการบริหารจัดการองค์กรและทรัพยากร ซึ่งครอบคลุมทั้งการจัดการทรัพยากรบุคคล การเงิน การผลิต และการตลาด ตลอดจนต้องพิจารณาประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสความสำเร็จ

2. การวิเคราะห์โอกาสทางธุรกิจ เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจและโอกาสความสำเร็จ ประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นการศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ โดยต้องศึกษาแนวโน้มตลาดและการเติบโตของอุตสาหกรรม เพื่อประเมินโอกาสทางธุรกิจในระยะยาว ต้องวิเคราะห์คู่แข่งและส่วนแบ่งตลาด เพื่อประเมินระดับการแข่งขันและโอกาส

ในการเข้าสู่ตลาด รวมถึงต้องประเมินความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างเหมาะสม (Drucker, 1985)

2.2 การประเมินความเป็นไปได้ทางธุรกิจ เป็นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจในด้านต่างๆ โดยต้องวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการตลาด ซึ่งรวมถึงการประเมินขนาดตลาด กลุ่มเป้าหมาย และกลยุทธ์ทางการตลาด ต้องประเมินความเป็นไปได้ทางการเงิน ทั้งในแง่ของเงินลงทุน ประมาณการรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทน รวมถึงต้องวิเคราะห์ความเป็นไปได้ด้านการดำเนินงาน ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านเทคนิค การผลิต และการบริหารจัดการ (ฉัตรยาพร และคณะ, 2552)

3. การเตรียมความพร้อมในการดำเนินธุรกิจ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการวางรากฐานธุรกิจให้มั่นคง และเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.1 การวางแผนธุรกิจ เป็นการกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ โดยต้องกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจน เพื่อเป็นเข็มทิศนำทางองค์กร ต้องวางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมถึงต้องกำหนดเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

3.2 การจัดเตรียมทรัพยากร เป็นการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ โดยต้องจัดหาและบริหารเงินทุนให้เพียงพอ ทั้งเงินทุนในการเริ่มต้นธุรกิจและเงินทุนหมุนเวียน ต้องจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมสำหรับการดำเนินงาน รวมถึงต้องวางระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งระบบการผลิต ระบบบัญชี ระบบการควบคุมคุณภาพ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (สุธีรา และคณะ, 2553)

4. การตัดสินใจและการเริ่มต้นธุรกิจ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้ประกอบการต้องนำผลการวิเคราะห์และการเตรียมการทั้งหมดมาประกอบการตัดสินใจ ประกอบด้วย

4.1 การพิจารณาปัจจัยสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นการประเมินความพร้อมในภาพรวมก่อนการตัดสินใจขั้นสุดท้าย โดยต้องพิจารณาความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นทั้งหมด ทั้งด้านเงินทุน บุคลากร และระบบการดำเนินงาน ต้องประเมินโอกาสทางการตลาดและความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมถึงต้องวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงเหล่านั้น (Shane & Venkataraman, 2000)

4.2 การดำเนินการจัดตั้งธุรกิจ เป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติเพื่อเริ่มต้นธุรกิจอย่างเป็นทางการ โดยต้องดำเนินการจดทะเบียนธุรกิจให้ถูกต้องตามกฎหมาย จัดตั้งระบบการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ เริ่มดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจทั้งด้านการผลิต การตลาด และการขาย รวมถึงต้องมี

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Hisrich et al., 2020)

กระบวนการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการทั้ง 4 ขั้นตอนนี้มีความสำคัญและเชื่อมโยงกัน ผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการควรดำเนินการอย่างรอบคอบและครบถ้วนในทุกขั้นตอน เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นผู้ประกอบการกับการประกอบอาชีพอิสระ

ผู้ประกอบการถือเป็นรูปแบบหนึ่งของอาชีพอิสระที่มีบทบาทสำคัญทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม อาชีพอิสระ (Self-Employment) หมายถึง การทำงานที่บุคคลไม่ต้องพึ่งพานายจ้างหรือองค์กร และสามารถกำหนดแนวทางการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งผู้ประกอบการก็เป็นหนึ่งในกลุ่มนี้ โดยมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากอาชีพอิสระประเภทอื่น คือการมุ่งสร้างและขยายธุรกิจให้เติบโตในระยะยาว

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพอิสระและผู้ประกอบการสามารถเชื่อมโยงกันได้ผ่านความยืดหยุ่นและความอิสระในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทั้งสองอาชีพมีร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการมักจะมีบทบาทที่กว้างขวางกว่าในแง่ของการสร้างนวัตกรรม การพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ รวมถึงการขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าของธุรกิจ ในขณะที่อาชีพอิสระประเภทอื่น เช่น ฟรีแลนซ์ หรือการทำธุรกิจขนาดเล็ก มักมุ่งเน้นที่การสร้างรายได้เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวเป็นหลัก

ทั้งนี้ อาชีพอิสระและผู้ประกอบการมีความคล้ายคลึงกันในแง่ของการควบคุมตนเองและการบริหารจัดการเวลา บุคคลในทั้งสองกลุ่มนี้มีอิสระในการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ โดยไม่ต้องพึ่งพาคำสั่งหรือการอนุมัติจากองค์กร อย่างไรก็ตาม จุดที่แตกต่างคือ ผู้ประกอบการมักมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลกว่า โดยมุ่งเน้นการขยายตัวของธุรกิจ และสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง ในขณะที่อาชีพอิสระแบบอื่นอาจมุ่งเน้นไปที่ความมั่นคงทางรายได้ในระดับส่วนบุคคล

อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการไม่ได้เป็นเพียงผู้ที่ทำงานเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง แต่ยังเป็นผู้สร้างงานและมูลค่าให้กับสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จสามารถขยายกิจการ จ้างงานเพิ่มขึ้น และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชน การประกอบธุรกิจในลักษณะนี้ต้องการความสามารถพิเศษ เช่น การจัดการความเสี่ยง ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการวิเคราะห์โอกาสทางธุรกิจ ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงบทบาทเฉพาะของผู้ประกอบการในฐานะอาชีพอิสระที่มีศักยภาพในการเติบโต

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผู้ประกอบการถือเป็นตัวแทนของอาชีพอิสระที่มีลักษณะเฉพาะด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างธุรกิจและการขับเคลื่อนนวัตกรรม การมีอิสระในการตัดสินใจและบริหารจัดการธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในระดับส่วนบุคคลและระดับเศรษฐกิจได้ การทำความเข้าใจบทบาทของผู้ประกอบการในฐานะอาชีพอิสระจึงมีความสำคัญในการวางแผนและสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระยะยาว (สุธีรา อะทะวงษา และคณะ, 2553; Drucker, 1985; Hisrich et al., 2020)

แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพถือเป็นหนึ่งในการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดในชีวิตของบุคคล เนื่องจากเป็นการกำหนดทิศทางและเส้นทางชีวิตในอนาคต การตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ใช่เพียงการเลือกว่าจะทำงานอะไร แต่ยังรวมถึงการเลือกรูปแบบการดำเนินชีวิต คุณภาพชีวิต และโอกาสในการพัฒนาตนเองในระยะยาว

จากการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านพบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น บุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด ค่านิยม และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม ครอบครัว การศึกษา และโอกาสทางอาชีพ การทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพจึงจำเป็นต้องพิจารณาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

ในการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในมุมมองที่แตกต่างกัน แต่เติมเต็มซึ่งกันและกัน โดยทฤษฎีที่สำคัญและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการอธิบายการตัดสินใจเลือกอาชีพประกอบด้วย 3 ทฤษฎีหลัก ได้แก่ ทฤษฎีการกระทำตามแผน (Theory of Planned Behavior) ทฤษฎีบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมการทำงาน (Holland's Theory) และทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัย (Social Cognitive Career Theory: SCCT)

ทฤษฎีเหล่านี้มีความสำคัญในการทำความเข้าใจว่าบุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างไร ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และกระบวนการตัดสินใจนั้นมีพัฒนาการอย่างไร การศึกษาทฤษฎีเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อไป โดยมีรายละเอียดของแต่ละทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีการกระทำตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

ทฤษฎีการกระทำตามแผนถูกพัฒนาขึ้นโดย Icek Ajzen ในปี 1985 โดยเป็นการพัฒนาต่อยอดจากทฤษฎีการกระทำโดยมีเหตุผล (Theory of Reasoned Action - TRA) ของ Ajzen และ Fishbein ทฤษฎีนี้อธิบายว่าพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลถูกกำหนดโดย 3 องค์ประกอบหลัก (Ajzen, 1991) คือ

1. ทัศนคติ (Attitude) เป็นการประเมินในเชิงบวกหรือลบต่อพฤติกรรมที่กำลังพิจารณา เช่น การมีทัศนคติเชิงบวกต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยเห็นว่าให้ความยืดหยุ่นและโอกาสในการสร้างรายได้สูง ทัศนคติที่ดีจะส่งผลให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะตั้งใจทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้น

2. บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective Norms) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าผู้ที่มีความสำคัญในชีวิต เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือผู้มีอิทธิพล คาดหวังให้เขาทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น ตัวอย่างเช่น หากครอบครัวหรือเพื่อนสนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระ บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะตั้งใจเลือกอาชีพอิสระมากขึ้น

3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถหรือโอกาสในการทำพฤติกรรมนั้น เช่น ความเชื่อว่าตนเองมีทักษะ ทรัพยากร หรือสามารถเอาชนะอุปสรรคในการประกอบอาชีพได้ การรับรู้ว่ามีความสามารถในการควบคุมจะเพิ่มความตั้งใจในการเลือกทำพฤติกรรมนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการกระทำตามแผนกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ทฤษฎีการกระทำตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ซับซ้อนและมีความไม่แน่นอน ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจของบุคคลไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่เป็นผลมาจากการผสมผสานระหว่างทัศนคติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

ในบริบทของการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมุมมองและความรู้สึกของบุคคล ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวก เช่น มองว่าเป็นอาชีพที่ให้อิสระในการทำงาน มีโอกาสสร้างรายได้สูง และสามารถบริหารจัดการเวลาได้ด้วยตนเอง จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบ นอกจากนี้ บรรทัดฐานทางสังคม โดยเฉพาะการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลที่มีอิทธิพลในชีวิต มีผลอย่างมากต่อความมั่นใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและมีตัวอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จจะเพิ่มแรงจูงใจและความมั่นใจในการตัดสินใจ

ทั้งนี้การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นอีกปัจจัยสำคัญ เนื่องจากอาชีพอิสระต้องการทักษะ ความรู้ และความสามารถในการบริหารจัดการที่หลากหลาย บุคคลที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมและจัดการกับความท้าทาย มีทักษะที่จำเป็น และมีทรัพยากรที่เพียงพอ จะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมากกว่า ความสำคัญของทฤษฎีนี้ยังแสดงให้เห็นในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ ช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาสามารถวิเคราะห์และเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจได้อย่างครอบคลุม นำไปสู่การออกแบบโปรแกรมหรือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทัศนคติ สร้างการสนับสนุนทางสังคม และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

ในระดับนโยบายและการพัฒนาองค์กร ทฤษฎีนี้มีส่วนสำคัญในการช่วยออกแบบมาตรการที่ส่งเสริมการตัดสินใจทางอาชีพที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม การเข้าใจว่าการตัดสินใจได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยจะช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการตัดสินใจทางอาชีพที่เหมาะสมกับบุคคลและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจและดำเนินการตามเส้นทางอาชีพอิสระได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมการทำงาน (Holland's Theory)

ทฤษฎีบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมการทำงานของ John L. Holland ถูกพัฒนาขึ้นครั้งแรกในปี 1959 และได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ได้รับความนิยมในการอธิบายการเลือกอาชีพของบุคคล ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่บนแนวคิดว่าบุคคลจะเลือกอาชีพที่ตรงกับบุคลิกภาพของตนและสภาพแวดล้อมการทำงานที่สอดคล้องกัน

Holland (1997) ได้จำแนกบุคลิกภาพออกเป็น 6 ประเภท หรือที่รู้จักกันในชื่อ RIASEC ได้แก่

1. Realistic (R) บุคลิกภาพที่เน้นการปฏิบัติ ชอบทำงานกับสิ่งของ เครื่องมือ การใช้แรงงาน มักเลือกงานเชิงเทคนิคหรือวิศวกรรม
2. Investigative (I) บุคลิกภาพที่เน้นการวิเคราะห์ การคิดเชิงตรรกะ และการแก้ปัญหา มักเลือกงานด้านวิทยาศาสตร์หรือการวิจัย
3. Artistic (A) บุคลิกภาพที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการแสดงออก มีความยืดหยุ่น มักเลือกงานด้านศิลปะ การออกแบบ
4. Social (S) บุคลิกภาพที่ชอบทำงานกับผู้อื่น มีความเป็นมิตร เห็นอกเห็นใจ มักเลือกงานด้านการสอน การให้คำปรึกษา

5. Enterprising (E) บุคลิกภาพที่ชอบการเป็นผู้นำ มีความมุ่งมั่นและทะเยอทะยาน มักเลือกงานด้านบริหาร การขาย หรือการเป็นผู้ประกอบการ

6. Conventional (C) - บุคลิกภาพที่มีความเป็นระเบียบ ชอบการจัดการข้อมูล และการทำงานในกรอบชัดเจน มักเลือกงานด้านบัญชี การบริหารสำนักงาน

Holland เสนอว่า สภาพแวดล้อมการทำงานก็สามารถจัดประเภทได้เช่นเดียวกับบุคลิกภาพ และบุคคลจะมีความพึงพอใจและประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อบุคลิกภาพของเขาตรงกับสภาพแวดล้อมการทำงานที่สอดคล้องกัน (Person-Environment Fit) ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ Enterprising จะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จและพึงพอใจในงานที่มีลักษณะการแข่งขันและการจัดการ

ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมการทำงานของ Holland กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ทฤษฎีบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมการทำงานของ John L. Holland มีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถกำหนดสภาพแวดล้อมการทำงานที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเองได้ Holland เชื่อว่าบุคคลจะมีความพึงพอใจและประสิทธิภาพสูงสุดในอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง (Person-Environment Fit) หรือความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมการทำงาน

ในบริบทของการประกอบอาชีพอิสระ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ Enterprising ซึ่งชอบความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ และการบริหาร มักเลือกอาชีพที่เปิดโอกาสให้พวกเขาได้ควบคุมกระบวนการทำงานและกำหนดทิศทางธุรกิจด้วยตนเอง การมีบุคลิกภาพที่เน้นการริเริ่มและการเผชิญกับความท้าทายช่วยให้พวกเขาสามารถจัดการกับความไม่แน่นอนที่มักเกิดขึ้นในอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกัน บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ Artistic ซึ่งชื่นชอบความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก มักพบว่า อาชีพอิสระช่วยให้พวกเขาสามารถทำงานในลักษณะที่ไม่ถูกจำกัดด้วยกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างองค์กรแบบดั้งเดิม โดยสามารถเลือกเส้นทางที่เปิดโอกาสให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ เช่น การเป็นนักออกแบบ นักเขียน หรือศิลปินอิสระ

ความสำคัญของทฤษฎีนี้ยังสะท้อนให้เห็นในกระบวนการแนะแนวอาชีพ การทำความเข้าใจประเภทบุคลิกภาพของบุคคลสามารถช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเสนอแนะอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพได้อย่างแม่นยำ โดยใช้เครื่องมืออย่าง Self-Directed Search (SDS) ช่วยประเมินบุคลิกภาพของตนเองและค้นหาอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด โดยในบริบท

ของประเทศไทย อาชีพอิสระกำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น การใช้แนวคิดนี้สามารถช่วยสนับสนุนการพัฒนานโยบายและโปรแกรมที่ส่งเสริมการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระอย่างยั่งยืน การวิจัยในอนาคตควรมุ่งเน้นที่การสำรวจว่าบุคลิกภาพแบบใดใน RIASEC มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพอิสระ และวิธีที่สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจสามารถสนับสนุนบุคคลที่ต้องการเข้าสู่เส้นทางนี้

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีของ Holland ไม่เพียงช่วยอธิบายว่าทำไมบุคคลบางกลุ่มจึงเลือกประกอบอาชีพอิสระ แต่ยังชี้ให้เห็นถึงวิธีที่บุคคลสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในระยะยาว ความเข้าใจนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสนับสนุนผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน

ทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัย (Social Cognitive Career Theory: SCCT)

ทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัย (SCCT) ซึ่งพัฒนาโดย Lent, Brown และ Hackett เป็นการต่อยอดจากแนวคิดของ Albert Bandura (Bandura, 1997)โดยใช้กรอบแนวคิดจาก Social Cognitive Theory เพื่ออธิบายกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพและพัฒนาทางอาชีพของบุคคล ทฤษฎีนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องจากครอบคลุมหลากหลายมิติของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยเฉพาะในบริบทที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัย (Social Cognitive Career Theory: SCCT) ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ที่อธิบายกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพในเชิงลึก แต่ละองค์ประกอบมีบทบาทสำคัญในการกำหนดความสนใจ เป้าหมาย และพฤติกรรมของบุคคลในบริบทของการตัดสินใจทางอาชีพ ดังนี้

1. ความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) คือ ความเชื่อมั่นของบุคคลในความสามารถของตนเองว่าสามารถดำเนินการหรือทำงานในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้สำเร็จ ในบริบทของการเลือกอาชีพ ความเชื่อในความสามารถนี้ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของบุคคลในการเลือกอาชีพที่ท้าทายหรือการตั้งเป้าหมายในอาชีพ โดยความเชื่อในความสามารถของตนเองเกิดขึ้นจาก

1.1 ประสบการณ์ตรง (Mastery Experiences) ความสำเร็จในอดีตที่เคยประสบมา ซึ่งช่วยเสริมความมั่นใจในการจัดการงานในอนาคต

1.2 การสังเกตบุคคลอื่น (Vicarious Learning) การเห็นผู้อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงประสบความสำเร็จในงานเดียวกัน ซึ่งสร้างแรงบันดาลใจให้เชื่อว่าตนเองก็ทำได้

1.3 การสนับสนุนทางสังคม (Social Persuasion) คำแนะนำหรือกำลังใจจากคนรอบข้าง เช่น ครูหรือที่ปรึกษา

1.4 สถานะทางอารมณ์และร่างกาย (Emotional and Physiological States) ความรู้สึกในช่วงเวลาที่เผชิญกับสถานการณ์ เช่น ความเครียดหรือตื่นเต้น

ทั้งนี้บุคคลที่มี Self-Efficacy สูงมักจะกล้าตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย และมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรค ซึ่งเหมาะสำหรับการเลือกอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การประกอบอาชีพอิสระหรือการเริ่มต้นธุรกิจใหม่

2. ความคาดหวังผลลัพธ์ (Outcome Expectations) คือ การคาดการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการหรือการเลือกอาชีพ เช่น ผลตอบแทนทางการเงิน ความพึงพอใจส่วนบุคคล หรือสถานะทางสังคม บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพโดยพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่ได้จะคุ้มค่ากับความพยายามหรือไม่ โดยการคาดหวังผลลัพธ์ ได้แก่

2.1 ผลตอบแทนทางวัตถุ (Material Outcomes) เช่น เงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์จากอาชีพ

2.2 ผลตอบแทนทางสังคม (Social Outcomes) เช่น ความยอมรับจากครอบครัวหรือสถานะในสังคม

2.3 ความพึงพอใจส่วนบุคคล (Self-Satisfaction) เช่น ความรู้สึกเติมเต็มหรือการได้ทำสิ่งที่รัก

ทั้งนี้บุคคลที่มองเห็นผลลัพธ์ที่เป็นบวกจากการประกอบอาชีพใด ๆ จะมีแรงจูงใจสูงในการเลือกและดำเนินกิจกรรมนั้น ตัวอย่างเช่น คนที่เชื่อว่าอาชีพอิสระสามารถให้รายได้สูงและความยืดหยุ่นในชีวิตจะมีแนวโน้มเลือกอาชีพนี้

3. เป้าหมายส่วนบุคคล (Personal Goals) หมายถึง สิ่งที่บุคคลตั้งใจจะทำหรือบรรลุในอนาคต โดยเป้าหมายเหล่านี้ช่วยกำหนดทิศทางของพฤติกรรมและการตัดสินใจในอาชีพ เป้าหมายสามารถแบ่งออกเป็นระยะสั้นและระยะยาว และมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นบุคคลให้พยายามดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของตนเอง ทั้งนี้เป้าหมายที่สำคัญได้แก่

3.1 เป้าหมายด้านการศึกษา (Educational Goals) เช่น การศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ

3.2 เป้าหมายด้านอาชีพ (Career Goals) เช่น การได้ทำงานในตำแหน่งที่ต้องการ หรือการเริ่มต้นธุรกิจส่วนตัว

3.3 เป้าหมายด้านการพัฒนา (Developmental Goals) เช่น การพัฒนาทักษะหรือความสามารถเฉพาะด้าน

ทั้งนี้บุคคลที่มีเป้าหมายชัดเจนจะมีแนวโน้มที่จะพยายามอย่างต่อเนื่องแม้จะเผชิญกับอุปสรรค การตั้งเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมุ่งมั่นและพัฒนาตนเองในเส้นทางอาชีพ

4. ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environmental Factors) แนวคิด SCCT เน้นว่าปัจจัยภายนอก เช่น การสนับสนุนจากสังคมหรืออุปสรรคทางสิ่งแวดล้อม มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทางเลือกอาชีพของบุคคล ปัจจัยเหล่านี้อาจเสริมสร้างหรือขัดขวางความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย โดยปัจจัยภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

4.1 การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) เช่น การให้คำปรึกษาจากครูหรือการสนับสนุนจากครอบครัว

4.2 โอกาสและทรัพยากร (Opportunities and Resources) เช่น การเข้าถึงการศึกษา การฝึกอบรม หรือแหล่งเงินทุน

4.3 อุปสรรคทางสังคมและเศรษฐกิจ (Barriers) เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา ความไม่เสมอภาคทางสังคม หรือข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัย (Social Cognitive Career Theory: SCCT) กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัย (Social Cognitive Career Theory: SCCT) ของ Lent, Brown และ Hackett เป็นกรอบแนวคิดที่มีความครอบคลุมและลึกซึ้งในการอธิบายกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยเฉพาะในบริบทของการประกอบอาชีพอิสระที่ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยง SCCT ชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจของบุคคลไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง แต่เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน เช่น ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) และปัจจัยภายนอก เช่น การสนับสนุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมักเริ่มต้นจากความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง บุคคลที่มี Self-Efficacy สูงจะรู้สึกมั่นใจว่าสามารถจัดการกับความท้าทายและความเสี่ยงที่มาพร้อมกับการประกอบธุรกิจได้ ความเชื่อมั่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่พัฒนามาจากประสบการณ์ตรงในอดีต การสังเกตบุคคลอื่นที่ประสบความสำเร็จในเส้นทางคล้ายกัน และการได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากคนรอบข้าง ยิ่งไปกว่านั้น สถานะทางอารมณ์และร่างกาย เช่น ความรู้สึกพร้อมหรือความกระตือรือร้น ก็มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความมั่นใจและความพร้อมในการเริ่มต้นธุรกิจ ทั้งนี้ เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การ

ประเมินความคาดหวังผลลัพธ์ โดยจะพิจารณาว่าการประกอบอาชีพอิสระจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการหรือไม่ ผลลัพธ์เหล่านี้อาจรวมถึงรายได้ที่สูงขึ้น ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการเวลา หรือความรู้สึกเติมเต็มจากการทำงานในสิ่งที่รัก บุคคลที่มองเห็นผลลัพธ์ในเชิงบวกจะมีแนวโน้มตัดสินใจเลือกเส้นทางนี้มากขึ้น ในทางกลับกัน หากคาดการณ์ว่าผลลัพธ์จะไม่คุ้มค่ากับความพยายาม เช่น รายได้ไม่แน่นอนหรือแรงกดดันสูง อาจลังเลหรือหลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้ การตั้งเป้าหมายส่วนบุคคลเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลก้าวไปสู่การประกอบอาชีพอิสระ เป้าหมายเหล่านี้ช่วยกำหนดทิศทางและสร้างแรงจูงใจให้บุคคลดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ตั้งเป้าหมายจะสร้างธุรกิจของตนเองให้ประสบความสำเร็จ หรือพัฒนาทักษะเฉพาะทางในสาขาที่สนใจ จะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจะต้องเผชิญกับอุปสรรคหรือความล้มเหลวในระยะสั้น

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในเพียงอย่างเดียว ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรือขัดขวางกระบวนการตัดสินใจ การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน หรือที่ปรึกษาทางธุรกิจสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการเริ่มต้นธุรกิจ นอกจากนี้โอกาสและทรัพยากร เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี หรือเครือข่ายธุรกิจ ยังช่วยเพิ่มความพร้อมและความสามารถในการดำเนินธุรกิจ ในขณะที่อุปสรรคทางสังคม เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา หรือข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ อาจทำให้ต้องเลื่อนหรือยุติความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ

ดังนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีการตัดสินใจแบบพหุปัจจัยเป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระได้อย่างครอบคลุมและเชื่อมโยงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจ ทั้งจากภายในและภายนอก บุคคลที่มี Self-Efficacy สูงและมองเห็นผลลัพธ์ในเชิงบวกจะมีโอกาสสูงในการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนและการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมเป็นตัวช่วยเสริม การทำความเข้าใจความสัมพันธ์เหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การแนะแนวหรือการสนับสนุนผู้ที่ต้องการเริ่มต้นอาชีพอิสระให้มีความมั่นใจและประสบความสำเร็จมากขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกพิจารณาปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยม อิทธิพลจากคนอื่น และ บุคลิกภาพ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับ

กระบวนการตัดสินใจของบุคคล การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้เห็นภาพรวมของแรงจูงใจและอุปสรรคที่บุคคลเผชิญในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพอิสระ ดังนี้

ทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง สภาวะทางจิตใจหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อวัตถุ สถานการณ์ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งสะท้อนผ่านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลนั้น (Ajzen, 1991) ทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความชอบหรือไม่ชอบ
2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ แนวโน้มของบุคคลในการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุหรือสถานการณ์นั้น
3. องค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจ (Cognitive Component) คือ ความเชื่อหรือความเข้าใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อการประเมินค่าและตัดสินใจ

ทัศนคติถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเริ่มเปลี่ยนไปอย่างชัดเจน จากการทำงานในองค์กรที่มีโครงสร้างเข้มงวด สู่การแสวงหาความยืดหยุ่นและอิสระในการทำงานมากขึ้น ทัศนคติในที่นี้จึงหมายถึงมุมมองหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งอาจเกิดจากประสบการณ์ตรงหรือการรับรู้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือแม้แต่สื่อสังคมออนไลน์

ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ของ Ajzen ทัศนคติเป็นหนึ่งในตัวกำหนดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หากบุคคลมีทัศนคติเชิงบวกต่อการประกอบอาชีพอิสระ เช่น มองว่าอาชีพนี้ให้โอกาสในการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ การควบคุมชีวิต และการสร้างสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว พวกเขาจะมีแนวโน้มสูงที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนี้ ทัศนคติเหล่านี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการก้าวสู่เส้นทางที่มีความเสี่ยง แต่เต็มไปด้วยโอกาสในการเติบโต ทั้งนี้ ทัศนคติที่ดีต่อการเผชิญความท้าทายยังช่วยลดความกลัวต่อความล้มเหลว ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของผู้ที่เริ่มต้นอาชีพอิสระ โดยบุคคลที่มองว่าความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจะสามารถก้าวผ่านช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนและพัฒนาทักษะในการปรับตัวได้ดีกว่า

นอกจากนี้ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ของ Bandura (1997) ยังมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาทัศนคติเชิงบวก โดยระบุว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) จะมีแนวโน้มสูงในการเผชิญหน้ากับความท้าทายและ

ความเสี่ยงในอาชีพอิสระ ความเชื่อมั่นนี้ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเริ่มต้นธุรกิจ และลดความกลัวต่อความล้มเหลว บุคคลที่มี Self-Efficacy สูงจะมองความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถก้าวผ่านช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนและพัฒนาทักษะในการปรับตัวได้ดีกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Kolvereid (1996) พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจในการเริ่มต้นธุรกิจ อีกทั้งยังส่งผลต่อความพึงพอใจในอาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเลือกอาชีพอิสระนั้นสอดคล้องกับค่านิยมและเป้าหมายส่วนบุคคล

นอกจากนี้ทัศนคติยังทำหน้าที่เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ช่วยให้บุคคลมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจและปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การจัดสรรเวลา การบริหารทรัพยากร และการเผชิญหน้ากับความไม่แน่นอนในตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจโลกมีความผันผวน อาชีพอิสระจึงกลายเป็นทางเลือกที่เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถควบคุมเส้นทางอาชีพของตนเองได้อย่างเต็มที่

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระไม่เพียงแค่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดความสำเร็จและความพึงพอใจในระยะยาว การมีมุมมองเชิงบวกต่ออาชีพนี้ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ เพิ่มความมั่นใจ และสร้างความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความท้าทายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการประกอบอาชีพอิสระ

ค่านิยม

ค่านิยม หมายถึง ความเชื่อหรือมาตรฐานที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้เป็นแนวทางในการประเมินและตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสะท้อนถึงสิ่งที่บุคคลเห็นว่าสำคัญหรือมีคุณค่าในชีวิต ค่านิยมทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และลำดับความสำคัญในชีวิตของบุคคล (Rokeach, 1973) ค่านิยมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. ค่านิยมปลายทาง (Terminal Values) หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับสถานะหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในชีวิต เช่น ความสำเร็จ ความสุข หรือความเป็นอิสระ

2. ค่านิยมเชิงวิธีการ (Instrumental Values) หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมาย เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร หรือความคิดสร้างสรรค์

Schwartz (1992) ได้พัฒนาทฤษฎีโครงสร้างค่านิยมสากล (Universal Value Theory) ซึ่งระบุว่า ค่านิยมเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในทุกวัฒนธรรม โดยค่านิยมจะสะท้อนถึงความต้องการส่วนบุคคลและสังคม เช่น ค่านิยมด้านความ

เป็นอิสระ (Self-Direction) และค่านิยมด้านความสำเร็จ (Achievement) ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในบริบทต่าง ๆ รวมถึงการเลือกอาชีพ

ทั้งนี้ในบริบทของการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแนวทางที่บุคคลใช้ในการประเมินความเหมาะสมของอาชีพกับเป้าหมายชีวิตและความเชื่อของตน หากค่านิยมของบุคคลสอดคล้องกับลักษณะของอาชีพอิสระ เช่น ความยืดหยุ่นและการควบคุมชีวิต บุคคลจะมีแนวโน้มตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าวมากขึ้น (Feather, 1995)

ค่านิยมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของบุคคล โดยเฉพาะในบริบทของการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ค่านิยมสามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมายในชีวิตของบุคคล ซึ่งสะท้อนผ่านการตัดสินใจที่สอดคล้องกับความเชื่อหรือความสำคัญที่บุคคลให้กับสิ่งต่าง ๆ เช่น ความเป็นอิสระ ความสำเร็จส่วนบุคคล และความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ในกรณีของการประกอบอาชีพอิสระ ค่านิยมที่เน้นความอิสระและความสามารถในการควบคุมชีวิตตนเองมักเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเลือกเส้นทางนี้

Schwartz (1992) ระบุว่า ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและเป็นตัวกำหนดลำดับความสำคัญของเป้าหมายต่าง ๆ บุคคลที่ให้ความสำคัญกับค่านิยมด้านความเป็นอิสระ (Self-Direction) มักมองว่าอาชีพอิสระเป็นโอกาสที่เหมาะสม เนื่องจากสามารถควบคุมการทำงานได้อย่างยืดหยุ่น เลือกทิศทางของธุรกิจหรืออาชีพตามความต้องการของตนเอง อีกทั้งยังสามารถกำหนดเวลาและสถานที่ในการทำงานได้อย่างเสรี ซึ่งแตกต่างจากการทำงานในองค์กรที่มีโครงสร้างและกฎระเบียบที่เข้มงวด

นอกจากนี้ ค่านิยมด้านความสำเร็จส่วนบุคคล (Achievement) ยังมีบทบาทสำคัญในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ บุคคลที่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จในชีวิตมักมองว่าอาชีพอิสระเปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพและสร้างผลงานที่เป็นของตนเองโดยตรง การได้เห็นผลสำเร็จของงานที่ตนสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือการได้รับการยอมรับจากลูกค้า ล้วนเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สนับสนุนการเลือกเส้นทางนี้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบงานวิจัยที่สนับสนุนความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เช่น การศึกษาของ Kolvereid (1996) พบว่าบุคคลที่มีค่านิยมด้านความเป็นอิสระและความสำเร็จมีแนวโน้มสูงที่จะเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง เพราะเชื่อว่าการประกอบอาชีพอิสระช่วยให้สามารถควบคุมชีวิตและบรรลุเป้าหมายที่สำคัญในชีวิตได้เร็วกว่าการทำงานในองค์กร ในขณะเดียวกัน ค่านิยมยังสะท้อนถึงความต้องการในการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงาน การประกอบอาชีพอิสระมักถูกมองว่าเป็นเส้นทางที่สามารถตอบโจทย์นี้ได้ เนื่องจากบุคคลสามารถบริหารจัดการเวลาและภาระงานตามความต้องการของตนเอง

ได้ดีกว่า การมีค่านิยมในด้านนี้จึงส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ให้ความยืดหยุ่นมากกว่าการทำงานแบบเต็มเวลาในองค์กร

ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ค่านิยมที่เน้นความเป็นอิสระ ความสำเร็จ และความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ช่วยผลักดันให้บุคคลเลือกเส้นทางนี้ด้วยความมั่นใจ และพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

อิทธิพลจากคนอื่น

อิทธิพลจากคนอื่น หมายถึง ผลกระทบที่เกิดจากความคิด การกระทำ หรือคำแนะนำของบุคคลหรือกลุ่มคนที่อยู่รอบตัวบุคคล ซึ่งอาจเป็นครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลต้นแบบ อิทธิพลเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจและทัศนคติของบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การสนับสนุนหรือแรงกดดันจากบุคคลรอบข้างสามารถส่งผลต่อความมั่นใจและการตัดสินใจของบุคคลในการเข้าสู่เส้นทางนี้

อิทธิพลจากคนอื่นสามารถมาในหลายรูปแบบ เช่น การให้กำลังใจจากครอบครัว การได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษา หรือการได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จจากบุคคลที่เคารพนับถือ ซึ่งล้วนเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีครอบครัวหรือเพื่อนที่สนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระจะรู้สึกมั่นใจและมีแรงจูงใจมากขึ้นในการเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง ในทางตรงกันข้าม หากไม่ได้รับการสนับสนุน อาจรู้สึกกังวลและลังเลที่จะก้าวเข้าสู่เส้นทางนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1997) อธิบายว่าบุคคลสามารถเรียนรู้พฤติกรรมและแนวคิดจากการสังเกตคนอื่น โดยเฉพาะเมื่อเห็นว่าพฤติกรรมนั้นนำไปสู่ความสำเร็จ การที่บุคคลเห็นตัวอย่างจากผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ เช่น สมาชิกครอบครัวหรือเพื่อน อาจทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองก็สามารถประสบความสำเร็จได้เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Krueger et al. (2000) ชี้ว่า การสนับสนุนจากครอบครัวและเครือข่ายทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้ การที่บุคคลได้รับคำแนะนำหรือแรงบันดาลใจจากคนรอบข้างยังช่วยลดความกลัวต่อความล้มเหลว และทำให้พร้อมเผชิญกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในเส้นทางอาชีพนี้

ทั้งนี้ อิทธิพลจากคนอื่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างชัดเจนกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ โดยเฉพาะในกระบวนการตัดสินใจที่ต้องอาศัยความมั่นใจและแรงสนับสนุน การที่บุคคลได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์หรือคำแนะนำจากคนรอบข้าง เช่น ครอบครัวหรือเพื่อน สามารถช่วยลดความลังเลและเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระในแง่ของการตัดสินใจ อิทธิพลจากคนอื่นไม่ได้เป็นเพียงแรงกระตุ้นทางจิตวิทยา แต่ยังช่วยสร้าง

กรอบอ้างอิงสำหรับการประเมินความเสี่ยงและผลตอบแทน ตัวอย่างเช่น บุคคลที่เห็นเพื่อนหรือคนรู้จักประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ อาจเชื่อว่าตนเองก็สามารถทำได้เช่นเดียวกัน การสนับสนุนจากครอบครัวในรูปแบบของคำแนะนำหรือการช่วยเหลือด้านทรัพยากร เช่น เงินทุนหรือเครือข่ายธุรกิจ ก็ช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยงของการประกอบอาชีพอิสระได้

Kelman (1958) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีบุคคลต้นแบบหรือผู้ที่มีประสบการณ์ในเส้นทางเดียวกัน ช่วยสร้างความมั่นใจในความสามารถของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ความคิดเห็นของคนรอบข้างยังสามารถเปลี่ยนแปลงมุมมองของบุคคลเกี่ยวกับอาชีพอิสระได้ เช่น จากที่เคยมองว่าเป็นอาชีพที่เสี่ยง อาจเปลี่ยนไปมองว่าเป็นโอกาสในการเติบโตและพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bosma et al. (2012) ระบุว่า ความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การสนับสนุนจากเพื่อนและครอบครัว มีผลกระทบต่อความตั้งใจในการเริ่มต้นธุรกิจ การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำให้บุคคลมีความมั่นใจมากขึ้นในการจัดการความเสี่ยงและความท้าทายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า อิทธิพลจากคนอื่นไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความมั่นใจในกระบวนการตัดสินใจ แต่ยังช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและลดความกลัวต่อความล้มเหลวในการเลือกเส้นทางประกอบอาชีพอิสระ ทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้อย่างมั่นใจและมีความพร้อมในการเริ่มต้นอาชีพนี้

บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงออกผ่านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีความคงที่ในระยะยาวและสามารถสังเกตได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยกำหนดวิธีที่บุคคลรับรู้และตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ (Allport, 1937)

บุคลิกภาพ แบ่งออกได้เป็นหลายมิติหรือคุณลักษณะ ซึ่งหนึ่งในทฤษฎีที่ได้รับความนิยม คือ ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five Personality Traits) ของ Costa & McCrae (1992) ซึ่งระบุว่า บุคลิกภาพของบุคคลสามารถวัดได้จากห้าปัจจัยหลัก ได้แก่

1. ความเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) คือ การมีจินตนาการ ความอยากรู้อยากเห็น และความเต็มใจที่จะลองสิ่งใหม่ ๆ

2. ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ และความตั้งใจในการบรรลุเป้าหมาย

3. ความมีอัธยาศัย (Extraversion) คือ การแสดงออกถึงความกระตือรือร้น การมีพลัง และการชอบเข้าสังคม

4. ความเป็นมิตร (Agreeableness) คือ ความไว้วางใจ ความเมตตา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) คือ ระดับของความวิตกกังวล ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ และความเครียด

บุคลิกภาพเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากบุคลิกภาพส่งผลโดยตรงต่อวิธีที่บุคคลรับรู้และจัดการกับความเสี่ยง ความท้าทาย และโอกาสในชีวิตการทำงาน บุคคลที่มีบุคลิกภาพบางลักษณะ เช่น ความมั่นใจในตนเองและความกระตือรือร้น มีแนวโน้มที่จะเลือกเส้นทางอาชีพที่ต้องพึ่งพาตนเองและมีความไม่แน่นอนสูง เช่น อาชีพอิสระ

บุคคลที่มีระดับความเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) สูง มักมองหาโอกาสใหม่ ๆ และยินดีที่จะลองสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน คุณลักษณะนี้ช่วยผลักดันให้เลือกเส้นทางอาชีพอิสระ เนื่องจากมองว่าเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเองและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในทางกลับกัน บุคคลที่มีความพิถีพิถัน (Conscientiousness) สูง มักจะมีความสามารถในการวางแผนและจัดการเวลาได้ดี ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินธุรกิจหรือการทำงานที่ไม่ขึ้นตรงต่อองค์กร

นอกจากนี้ บุคลิกภาพในมิติความมั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) ยังมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ บุคคลที่มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์สูง อาจหลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยง เนื่องจากความวิตกกังวลและความกลัวต่อความล้มเหลว ในขณะที่ผู้ที่มีความกล้าเสี่ยง (Risk-taking) และความมั่นใจในตนเองจะมีแนวโน้มตัดสินใจเข้าสู่เส้นทางอาชีพนี้มากกว่า เพราะมองความเสี่ยงเป็นโอกาสในการเติบโตและพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhao et al. (2010) สนับสนุนว่า บุคลิกภาพในลักษณะของ Extraversion และ Openness มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ Markman & Baron (2003) ยังระบุว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่เน้นความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระสูงกว่า

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพส่งผลต่อวิธีที่บุคคลจัดการกับความไม่แน่นอนและความท้าทายในการประกอบอาชีพอิสระ ลักษณะบุคลิกภาพที่เหมาะสม เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความเปิดกว้างต่อประสบการณ์ และความพิถีพิถัน สามารถเสริมสร้างแรงจูงใจและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในเส้นทางอาชีพนี้ได้อย่างชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จินตนา จันเรือน และคณะ (2566) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยค่านิยม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.61 รองลงมา ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 โดยด้านปัจจัยลักษณะงาน/ โอกาสในความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 รองลงมาปัจจัยค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และปัจจัยแนวโน้มทางการตลาด (กระแสนิยม) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกด้าน และอิทธิของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

นภมณฑ์ สมศิริ (2566) ศึกษามุมมองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระประเภทธุรกิจขายตรง กรณีศึกษา ธุรกิจขายตรง (แอมเวย์) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระประเภทธุรกิจขายตรง โดยมีกรณีศึกษา ธุรกิจขายตรง (แอมเวย์) ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น แบบกำหนดโควตา เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์งานวิจัย ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติเป็นนักธุรกิจขายตรงที่มีการลงสินค้าผ่านช่องทาง Social Media จำนวน 40 คน โดยมีการเก็บข้อมูลในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้คำถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีมุมมองของการประกอบอาชีพอิสระในแง่ของเป็นโอกาสที่ดีในการเริ่มธุรกิจ อีกทั้งสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว มีอิสระในการทำงานอีกด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้แก่ การต้องการความยืดหยุ่นด้านเวลา ความต้องการด้านรายได้ รวมถึงอยากท าในสิ่งที่ใหม่ๆ ซึ่งเป็นความต้องการหลักในการตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพอิสระนั้น

ปริศรา ธานีใหญ่ (2565) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของคน Generation Z วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และปัจจัยด้านการจูงใจ ที่

มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของคน Generation Z ในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2538 ถึง 2545 หรือ ค.ศ. 1995 ถึง 2002 ในประเทศไทย จำนวน 400 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และอัตราร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของคน Generation Z ในประเทศไทย ทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการจูงใจ ทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ปัจจัยด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ปัจจัยด้านลักษณะงาน การเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ ปัจจัยด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการเจริญก้าวหน้าในงาน ปัจจัยด้านชื่อเสียงขององค์กร ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในการทำงาน และปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ด้านระดับการศึกษา ด้านรายรับเฉลี่ยต่อเดือน และด้านประสบการณ์ในการทำงาน ที่แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจูงใจ พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ปัจจัยด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในการทำงาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จีรวัฒน์ พวงระย้า (2564) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร 2) ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคปลาย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6,321 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 421 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยโลจิ

สติค ผลการวิจัย พบว่า 1) นิสิตเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร ร้อยละ 48.93 นิสิตที่ไม่เลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร ร้อยละ 51.07 2) ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรของนิสิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่อยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน คือ โอกาสความเจริญก้าวหน้า และโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และปัจจัยที่อยู่ในระดับปานกลางมี 4 ด้าน คือ ความมั่นคง ลักษณะงานหรืออาชีพ ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ชื่อเสียงองค์กร ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร คือ โอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองและลักษณะงานหรืออาชีพ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติคเท่ากับ 1.565 และ 0.990 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความน่าจะเป็นของการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรจากค่าอัตราส่วนออด พบว่า โอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองเมื่อเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่นิสิตตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 4.784 หน่วย ในขณะที่ลักษณะงานหรืออาชีพโอกาสการตัดสินใจเพิ่มขึ้นเป็น 2.692 หน่วย

จรรยา ใจกำแหง (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า มีเพศหญิงจำนวน 247 คน และเพศชาย จำนวน 153 คน ซึ่งได้นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นพื้นฐานในการหาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแปรในกรอบแนวความคิด ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระโดยรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสำคัญมาก เมื่อพิจารณาผลในแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ทัศนคติต่ออาชีพมีความสำคัญมากอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ค่านิยมทางสังคม และการส่งเสริมทางครอบครัว ตามลำดับมีระดับความสำคัญมากเช่นกัน ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเป็นจริงทุกสมมติฐานคือ ทัศนคติต่ออาชีพ ค่านิยมทางสังคม และการส่งเสริมทางครอบครัวส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตัวชี้วัดมีนัยสำคัญทีทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาณุวัฒน์ สว่างแสง (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยภาพรวมและการแยกตามสาย

ได้แก่ สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือนิสิตชั้นปีที่ 4-6 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ Krejcie and Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 650 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 และ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .25 ถึง .77 สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า 1) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยมีการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้ ด้านองค์กร ($\overline{X}$ = 4.06, S.D =0.41) ด้านครอบครัว ($\overline{X}$ = 3.91, S.D =0.65) ด้านอิทธิพลบุคคล ($\overline{X}$ = 3.65, S.D =0.67) 2) การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ที่ศึกษาในสายที่ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแตกต่างกัน โดยรวมต่างกันเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ทุกคู่มีความต่างกัน

ชรินรัตน์ เท่าเทียม (2562) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการจัดการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปี4 สาขาวิชาการจัดการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนทั้งหมด 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การใช้แบบสำรวจโดยการสำรวจจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า อัตราส่วนผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาต่อและอัตราส่วนของผู้ที่มีความต้องการเตรียมพร้อมไปสู่การประกอบอาชีพ โดยผลการวิจัยสรุปว่ามีจำนวนผู้ที่สนใจศึกษาต่อ มีจำนวน 36 คน และจำนวนผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน จำนวน 56 คน ในส่วนที่ผู้วิจัยต้องศึกษาคือ จำนวนผู้ที่มีการเตรียมความพร้อม 56 คน พบว่า มีการปัจจัยที่นักศึกษาให้เห็นความสำคัญว่าสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน คือปัจจัยทางด้านความก้าวหน้าในอาชีพที่จะเลือก และปัจจัยทางทางด้านผลตอบแทนที่จะได้รับ

อดิศร วัฒนะกิจ (2561) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ และการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ของนักศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศหญิง (ร้อยละ 72.45) มากกว่าครึ้งเรียนสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ (ร้อยละ 52.55) เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) คือ 3.01-3.50 (ร้อยละ 64.80) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนมากกว่า 35,001 บาท (ร้อยละ 34.18) รองลงมาคือ 15,001-25,000 บาท (ร้อยละ 30.61) มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78, S.D. = 0.69) การตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ ประเภทการผลิตมากที่สุด (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ การจัดจำหน่าย (ร้อยละ 26.53) และการบริการ (ร้อยละ 23.47) เหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ คือ มีความเป็นอิสนะในการทำงาน (ร้อยละ 37.25) ใช้ความรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ทีเรียนและและความถนัดมาประกอบอาชีพได้เต็มตามความสามารถ (ร้อยละ 23.47) และมีโอกาสเติบโตและประสบความสำเร็จได้มาก (ร้อยละ 12.25) คาดหวังรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน คือ 25,001 – 35,000 บาท (ร้อยยละ 56.63) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน และประสบการณ์ทำงานระหว่างเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นการประกอบอาชีพอิสระของบุคคลในครอบครัว และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินในเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เกศทิพย์ กรี่เงิน และคณะ (2559) การศึกษาคุณลักษณะส่วนตนและการประกอบอาชีพอิสระ: กรณีศึกษาร้านเวียงไหม เวดดิ้ง สตูดิโอ จังหวัดนนทบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนตนและการประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบอาชีพอิสระ กรณีศึกษาร้านเวียงไหม เวดดิ้ง สตูดิโอ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยมีเจ้าของร้านเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ผลด้วยการวิเคราะห์เยื้อา ผลการศึกษา พบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนตนและการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า การเป็นเจ้าของกิจการเริ่มจากการมีแรงบันดาลใจ การศึกษาความรู้เพิ่มเติม การปรับตัว ความซื่อสัตย์ ความเต็มใจในการให้บริการ ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วย ความรู้และทักษะวิชาชีพ การเพิ่มประสบการณ์ การเลือกทำเลที่ตั้ง การสร้างความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า และการมีมารยาททางสังคม โดยประเด็นสำคัญในการทำงานในอาชีพนี้ คือ มารยาทในการทำงาน ความซื่อสัตย์ ความจริงใจกับลูกค้า การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความคล่องแคล่ว รวมถึงการหาเอกลักษณ์หรือสไตล์ของตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

Multidisciplinary Digital Publishing Institute (2024) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา : การทบทวนอย่างเป็นระบบ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็นสี่กลุ่มหลัก ได้แก่ ปัจจัยเชิงบริบท เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ปัจจัยแรงจูงใจส่วนบุคคล เช่น ความต้องการส่วนตัว และลักษณะบุคลิกภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังส่วนบุคคล เช่น ครอบครัว การศึกษา และเพื่อน การวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายและผู้สอนสามารถใช้เพื่อสนับสนุนและเพิ่มความตั้งใจของนักศึกษาในการประกอบอาชีพอิสระ

Pauceanu et al. (2019) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจเริ่มต้นธุรกิจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรหลายมิติและการถดถอยเชิงโลจิสติก ผลการศึกษาแสดงว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือความมั่นใจในตนเองด้านผู้ประกอบการ (entrepreneurial confidence) การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และการสนับสนุนทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 20-25 ปีและผู้ที่มีพ่อแม่ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเริ่มธุรกิจตนเองของนักศึกษา

Parastuty and Bögenhold (2019) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ โดยพบว่า ปัจจัยทางสังคมและการสนับสนุนจากสถาบัน เช่น อายุ เพศ การศึกษา และสถานภาพการว่างงาน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระในหลายบริบท การมีทัศนคติที่

สนับสนุนความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวต่อความท้าทายทำให้ผู้ประกอบการอิสระมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น การศึกษาเพิ่มเติมพบว่าผู้ประกอบการที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนจะมีความสามารถในการรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นในสายอาชีพของตนได้ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระ

Zhang, Wang, and Owen (2015) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ในเอธิโอเปีย ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติ การควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้ และอิทธิพลทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะการที่นักศึกษามีการสำรวจตนเองและค้นหาความสนใจส่วนตัวเพื่อกำหนดเส้นทางอาชีพในอนาคต การศึกษาชี้ให้เห็นว่า การที่นักศึกษาได้สำรวจความเหมาะสมกับการทำงานตามสาขาที่ตนเรียนมา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานและการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ชัดเจน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า นักศึกษาที่มีการสำรวจตนเองอย่างจริงจังมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่ทำให้ตนมีอิสระและความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น โดยปัจจัยดังกล่าวนี้ยังส่งผลให้พวกเขามีจุดมุ่งหมายในอาชีพที่ชัดเจนและเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการเข้าสู่สายอาชีพอิสระ

Hatak, Harms and Fink (2015) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมต่อการเลือกอาชีพอิสระ โดยเฉพาะการสนับสนุนจากพ่อแม่หรือการมีแบบอย่างในครอบครัวที่ประกอบอาชีพอิสระ การศึกษานี้พบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพอิสระหลังจากสำเร็จการศึกษา การมีแบบอย่างในครอบครัวที่ทำงานอิสระยังช่วยสร้างความมั่นใจและเป็นแรงจูงใจในการทำธุรกิจของนักศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอิสระอย่างมั่นใจ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 4,883 คน (ข้อมูลจากระบบสารสนเทศมหาวิทยาลัยบูรพา ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2567) ซึ่งทราบประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 370 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ที่ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ที่ร้อยละ 5

สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N\,(e^2)}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแผนก Production

N = จำนวนประชากรนิสิตปีการศึกษา 2564 (4,883 ราย)

e = ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{4,883}{1+ (4,883 \times 0.05^2)}$$

n = 369.72 ปัดเศษไปเลขจำนวนเต็ม

n = 370

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ลำดับ	คณะ	จำนวนประชากร ปี 2564		รวม	กลุ่มตัวอย่าง
		ภาคปกติ	ภาคพิเศษ		
1	คณะพยาบาลศาสตร์	166	-	166	13
2	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	829	86	915	69
3	คณะวิทยาศาสตร์	448	-	448	34
4	คณะศึกษาศาสตร์	243	-	243	18
5	คณะวิศวกรรมศาสตร์	476	-	476	36
6	คณะศิลปกรรมศาสตร์	142	1	143	11
7	คณะสาธารณสุขศาสตร์	125	-	125	9
8	คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	164	-	164	12
9	วิทยาลัยนานาชาติ	115	-	115	9
10	คณะแพทยศาสตร์	47	-	47	4
11	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์	341	189	530	40
12	คณะโลจิสติกส์	301	5	306	23
13	คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร	82	-	82	6
14	คณะสหเวชศาสตร์	269	-	269	20
15	คณะเภสัชศาสตร์	113	-	113	9
16	คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	31	37	68	5
17	คณะวิทยาการสารสนเทศ	244	-	244	18
18	คณะดนตรีและการแสดง	154	-	154	12
19	คณะบริหารธุรกิจ	18	257	275	21
	รวม	4,308	575	4,883	370

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และอาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคำถามแบบปลายปิด ใช้เกณฑ์มาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert scale) 5 ลำดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวนทั้งหมด 26 ข้อ ดังนี้

ด้านทัศนคติ	จำนวน	5	ข้อ
ด้านค่านิยม	จำนวน	5	ข้อ
ด้านอิทธิพลจากคนอื่น	จำนวน	6	ข้อ
ด้านบุคลิกภาพ	จำนวน	10	ข้อ

โดยแบบสอบถามมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

วิธีการแปลผลแบบสอบถามใช้ค่าเฉลี่ย $(\bar{x})$ ตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{1}$$

$$= 0.80$$

เกณฑ์การวัดผลและแปลความหมายในแบบสอบถาม

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21-5.00	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีความคิดเห็นในระดับมาก
2.61-3.40	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00-1.80	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ลักษณะคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามประเภทปลายเปิด (Open-ended questions) เป็นข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ให้แสดงความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา และเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง พัฒนาและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความ วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามซึ่งพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)
5. ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective Congruences : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนน	+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์
คะแนน	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์
คะแนน	-1	หมายถึง	ข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนนค่าเฉลี่ย IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นค่าที่เหมาะสม หลังจากทดสอบค่า IOC ของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า แต่ละข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.91 ซึ่งมากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามการวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นถึงเกณฑ์ที่ยอมรับได้

7. การนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 370 คน

8. การศึกษานี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา เอกสารรับรองจริยธรรมหมายเลข IRB4-020/2567

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาติเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 370 ชุด โดยกระจายไปตามสัดส่วนแต่ละคณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และได้แจ้งให้นิสิตทราบถึงความสำคัญของการวิจัย และอธิบายลักษณะการตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงสิงหาคม พ.ศ. 2567 โดยได้แบบสอบถามกลับคืน จากนั้นตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อการทดสอบสมมติฐานและนำเสนอผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้เพื่อบรรยายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และแนวโน้มการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) เพื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งกำหนดสมมติฐานไว้ 4 ข้อ ได้แก่

3.1 ปัจจัยด้านทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

3.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา และเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของ นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 370 ชุด และได้รับกลับจำนวน 343 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม ร้อยละ 92.70 จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาลงรหัสและบันทึกในโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งพิจารณาหาค่าผิดปกติ (Outlier) โดยการหาค่า Mahalanobis d square ซึ่งพบว่า ข้อมูลมีค่าผิดปกติ จึงได้ตัดแบบสอบถามที่ทำให้เกิดค่าผิดปกติออกไป จำนวน 54 ชุด เหลือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 289 ชุด และเมื่อพิจารณาการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ พบว่าข้อมูล ค่าความเบ้และความโด่งเกิน ไม่เกิน 3.00 ซึ่งพิจารณาค่าความสัมบูรณ์ของความเบ้ไม่เกิน 3.0 (Kline, 2005) และค่าสัมบูรณ์ของความโด่งมีค่าไม่เกิน 3.00 (Westfall and Henning, 2013) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสัญลักษณ์ที่นำเสนอในการรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปกติ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
p-value	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็น
Tolerance	หมายถึง	ค่าการยอมรับ
VIF	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การเพิ่มความแปรปรวน
EFA	หมายถึง	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
Chi-square	หมายถึง	ค่าไคสแควร์
df	หมายถึง	จำนวนค่าอิสระ
*Sig	หมายถึง	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**Sig	หมายถึง	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติค
S.E.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Wald	หมายถึง	ค่าสถิติวอลด์มีการแจกแจงแบบไคสแควร์
Odd ratio	หมายถึง	ตัวประมาณการค่าของความเสี่ยง
95% C.I.	หมายถึง	การประมาณค่าช่วงความเชื่อมั่น 95%
-2 Log likelihood	หมายถึง	ค่าลอการิทึมของความน่าจะเป็น -2
Cox & Snell R Square	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของค็อกซ์และสเนลล์
Nagelkerke R Square	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของนาเกลเกอร์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	166	57.44
หญิง	123	42.56
อาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง		
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	38	13.15
พนักงานบริษัทเอกชน	38	13.15
อาชีพอิสระ	213	73.70
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 40,000 บาท	48	16.61
ระหว่าง 40,000-80,000 บาท	129	44.64
ระหว่าง 80,001-120,000 บาท	81	28.03
มากกว่า 120,000 บาท	31	10.73
รวม	**289**	**100.00**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 57.44 และเป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 42.56

สำหรับอาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง พบว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 73.70 รองลงมา คือ รับราชการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 13.15

และเมื่อพิจารณารายได้ของครอบครัวต่อเดือน พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 40,000-80,000 บาท มากที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 44.64 รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 80,000-120,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 28.03 และรายได้ต่ำกว่า 40,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.61 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์แนวโน้มการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพอิสระ	237	82.01
สมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ	52	17.99
รวม	**289**	**100.00**

จากตารางที่ 3 พบว่า นิสิตตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมากกว่าสมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ โดยตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 82.01 และสมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.99

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีปีที่ 4 ในการเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทปลายเปิด (Open-ended questions) เป็นข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ให้แสดงความคิดเห็น โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามและจัดกลุ่มคำตอบที่เกี่ยวข้องตามประเด็นหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โดยการนับความถี่เพื่อแสดงจำนวนครั้งที่แต่ละปัจจัยและเหตุผลถูกกล่าวถึง ดังแสดงในตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
งานที่มีอิสระในการทำงาน	113	39.65
งานที่มีความมั่นคงทางการเงินและเงินเดือนที่ดี	58	20.35
งานที่สร้างรายได้สูงกว่าการทำงานประจำ	41	14.39
งานที่มีความมั่นคงในอาชีพ	53	18.60
งานที่มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่และตั้งอยู่ใกล้บ้าน	17	5.96
งานที่มีสวัสดิการหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ	12	4.21
รวม	285	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มีความหลากหลาย แต่เน้นไปที่ความต้องการด้าน ความอิสระในการทำงาน มากที่สุด โดยมีนิสิต 113 คน ร้อยละ 39.65 ให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการทำงานและการจัดการตนเอง ปัจจัยที่ได้รับความสนใจรองลงมา คือ ความมั่นคงทางการเงินและเงินเดือนที่ดี ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 58 คน ร้อยละ 20.35 ระบุว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ แสดงถึงความสำคัญของรายได้ที่เพียงพอและการมีเงินเดือนที่มั่นคง

ปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่ งานที่มีความมั่นคงในอาชีพ ร้อยละ 18.60 สะท้อนว่ามีนิสิตบางส่วนที่ยังให้ความสำคัญกับการมีอาชีพที่มั่นคง งานที่สร้างรายได้สูงกว่าการทำงานประจำ ร้อยละ 14.39 บ่งบอกว่ารายได้สูงเป็นแรงจูงใจสำคัญ แม้จะไม่ใช่ปัจจัยหลัก ปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานน่าอยู่และใกล้บ้าน ร้อยละ 5.96 และสวัสดิการหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ ร้อยละ 4.21 มีความสำคัญน้อยกว่า แสดงให้เห็นว่าความใกล้บ้านหรือสวัสดิการไม่ใช่ปัจจัยหลักในการเลือกอาชีพของนิสิต

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

เหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การทำงานตามความชอบส่วนตัวและไลฟ์สไตล์	120	42.11
รายได้จากอาชีพอิสระสูงกว่างานประจำ	100	35.09
ความยืดหยุ่นในการเลือกสถานที่ทำงาน	30	10.53
ช่องทางในการสร้างรายได้จากหลายแหล่งอื่น ๆ	45	15.79
การวางแผนและบริหารจัดการชีวิต	10	3.51
รวม	285	100

จากตารางที่ 5 พบว่า เหตุผลหลักที่ทำให้นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 เลือกประกอบอาชีพอิสระ คือ การทำงานตามความชอบส่วนตัวและไลฟ์สไตล์ โดยมีนิสิต 120 คน ร้อยละ 42.11 ระบุว่าเหตุผลนี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ สะท้อนถึงความต้องการมีอิสระในการทำสิ่งที่ตนเองรักและตรงกับความสนใจ อีกเหตุผลสำคัญ คือ รายได้จากอาชีพอิสระสูงกว่างานประจำ ซึ่งมีผู้ตอบ 100 คน ร้อยละ 35.09 ชี้ให้เห็นว่าแม้ความชอบส่วนตัวจะเป็นแรงจูงใจหลัก แต่รายได้ที่สูงกว่าก็มีบทบาทสำคัญในการเลือกเส้นทางนี้

ปัจจัยอื่น ๆ ที่ได้รับการกล่าวถึงได้แก่ ช่องทางในการสร้างรายได้จากหลายแหล่ง ร้อยละ 15.79 ซึ่งบ่งบอกว่าความสามารถในการสร้างรายได้หลากหลายเป็นข้อดีของอาชีพอิสระ ความยืดหยุ่นในการเลือกสถานที่ทำงาน ร้อยละ 10.53 สะท้อนว่าความยืดหยุ่นทางภูมิศาสตร์เป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่นิสิตพิจารณา และการวางแผนและบริหารจัดการชีวิต ร้อยละ 3.51 แม้จะมีผู้ตอบน้อยกว่า แต่อาชีพอิสระก็ยังดึงดูดบางคนที่ต้องการควบคุมชีวิตของตนเองได้เต็มที่

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ดังแสดงในตารางที่ 6-10

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม

ปัจจัยในการประกอบอาชีพอิสระ	Mean	SD	แปลค่า	ลำดับที่
1. ทัศนคติ	4.49	0.43	มากที่สุด	3
2. ค่านิยม	4.52	0.43	มากที่สุด	2
3. อิทธิพลจากคนอื่น	4.37	0.55	มากที่สุด	4
4. บุคลิกภาพ	4.53	0.40	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 6 พบว่า นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\overline{X}$ = 4.53, SD = 0.40) ด้านค่านิยม ($\overline{X}$ = 4.52, SD = 0.43) ด้านทัศนคติ ($\overline{X}$ = 4.49, SD = 0.43) และด้านอิทธิพลจากคนอื่น ($\overline{X}$ = 4.37, SD = 0.55) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านทัศนคติ

ปัจจัยด้านทัศนคติ	Mean	SD	แปลค่า	ลำดับที่
1. การประกอบอาชีพอิสระสามารถทำได้โดยที่ไม่ต้องมีใครควบคุมวิธีการทำงาน	4.33	0.69	มากที่สุด	5
2. การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีอิสระในการตัดสินใจ	4.54	0.61	มากที่สุด	3
3. การประกอบอาชีพอิสระสามารถคิดนอกกรอบ สร้างสรรค์การทำงานได้ตามความต้องการ	4.59	0.57	มากที่สุด	1
4. การประกอบอาชีพอิสระสามารถออกแบบรูปแบบหรือวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของตนเองได้	4.57	0.60	มากที่สุด	2
5. การประกอบอาชีพอิสระมีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถเลือกวัน เวลาสถานที่ในการทำงานได้	4.44	0.63	มากที่สุด	4
รวม	**4.49**	**0.43**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 7 พบว่า นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.49, SD = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านทัศนคติ ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับค่ามากไปหาน้อย ได้แก่ การประกอบอาชีพอิสระสามารถคิดนอกกรอบ สร้างสรรค์การทำงานได้ตามความต้องการ ($\overline{X}$ = 4.59, SD = 0.57) การประกอบอาชีพอิสระสามารถออกแบบรูปแบบหรือวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของตนเองได้ ($\overline{X}$ = 4.57, SD = 0.60) การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีอิสระในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.54, SD = 0.61) การประกอบอาชีพอิสระมีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถเลือกวัน เวลาสถานที่ในการทำงานได้ ($\overline{X}$ = 4.44, SD = 0.63) และการประกอบอาชีพอิสระสามารถทำได้โดยที่ไม่ต้องมีใครควบคุมวิธีการทำงาน ($\overline{X}$ = 4.33, SD = 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านค่านิยม

ปัจจัยด้านค่านิยม	Mean	SD	แปลค่า	ลำดับที่
1. การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สุจริต มีเกียรติเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ	4.65	0.58	มากที่สุด	1
2. การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับในสังคม	4.53	0.62	มากที่สุด	2
3. การประกอบอาชีพอิสระมีความมั่นคง สามารถสร้างรายได้ที่มั่งคั่งให้กับครอบครัวได้	4.49	0.65	มากที่สุด	3
4. การประกอบอาชีพอิสระมีโอกาสในการประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าการทำงานประจำ	4.46	0.65	มากที่สุด	5
5. การประกอบอาชีพอิสระทำให้มีโอกาสในการทำงานในสถานที่และสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการทำงานที่ท้าทายมากกว่าการทำงานประจำ	4.46	0.63	มากที่สุด	4
รวม	**4.52**	**0.43**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 8 พบว่า นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านค่านิยม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, SD = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระค่านิยมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับค่ามากไปหาน้อย ได้แก่ การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สุจริต มีเกียรติเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ ($\overline{X}$ = 4.65, SD = 0.58) การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับในสังคม ($\overline{X}$ = 4.53, SD = 0.62) การประกอบอาชีพอิสระมีความมั่นคง สามารถสร้างรายได้ที่มั่งคั่งให้กับครอบครัวได้ ($\overline{X}$ = 4.49, SD = 0.65) การประกอบอาชีพอิสระทำให้มีโอกาสในการทำงานในสถานที่และสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการทำงานที่ท้าทายมากกว่าการทำงานประจำ ($\overline{X}$ = 4.46, SD = 0.63) และการประกอบอาชีพอิสระมีโอกาสในการประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าการทำงานประจำ ($\overline{X}$ = 4.46, SD = 0.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านอิทธิพลจากคนอื่น

ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่น	Mean	SD	แปลค่า	ลำดับที่
1. คำชักชวนแนะนำของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ	4.35	0.72	มากที่สุด	4
2. ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระเนื่องจากมีเพื่อนทำอาชีพนี้	4.32	0.81	มากที่สุด	5
3. ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระเนื่องจากเห็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลที่ชื่นชอบ เช่น ดารา เน็ตไอดอล เป็นต้น ทำอาชีพนี้แล้วประสบความสำเร็จ	4.28	0.82	มากที่สุด	6
4. ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากมีพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวทำอาชีพนี้	4.40	0.73	มากที่สุด	2
5. คำแนะนำของพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ	4.36	0.79	มากที่สุด	3
6. เลือกประกอบอาชีพอิสระโดยคำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสำคัญ	4.52	0.60	มากที่สุด	1
รวม	**4.37**	**0.55**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 9 พบว่า นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านอิทธิพลจากคนอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.37, SD = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านอิทธิพลจากคนอื่น ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับค่ามากไปหาน้อย ได้แก่ เลือกประกอบอาชีพอิสระโดยคำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 4.52, SD = 0.60) ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากมีพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวทำอาชีพนี้ ($\overline{X}$ = 4.40, SD = 0.73) คำแนะนำของพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ ($\overline{X}$ = 4.36, SD = 0.79) คำชักชวนแนะนำของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ ($\overline{X}$ = 4.35, SD = 0.72) ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

อิสระเนื่องจากมีเพื่อนทำอาชีพนี้ ($\overline{X}$ = 4.32, SD = 0.81) และตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระเนื่องจากเห็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลที่ชื่นชอบ เช่น ดารา เน็ตไอดอล เป็นต้น ทำอาชีพนี้แล้วประสบความสำเร็จ ($\overline{X}$ = 4.28, SD = 0.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านบุคลิกภาพ

	ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ	Mean	SD	แปลค่า	ลำดับที่
1.	มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ	4.55	0.61	มากที่สุด	4
2.	มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ	4.54	0.60	มากที่สุด	5
3.	พยายามทุกวิถีทางให้งานที่ทำอยู่ประสบความสำเร็จ	4.57	0.56	มากที่สุด	1
4.	ตั้งเป้าหมายในชีวิตโดยกำหนดเป้าหมายและระยะเวลา	4.56	0.60	มากที่สุด	3
5.	กล้าที่จะทำงานที่แตกต่างไปจากคนอื่น แม้ว่างานนั้นอาจจะเกิดความล้มเหลวผิดพลาดได้	4.47	0.66	มากที่สุด	10
6.	เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่นและนำมาปรับเป็นแนวทางในการทำงานใหม่	4.50	0.62	มากที่สุด	7
7.	มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน	4.49	0.61	มากที่สุด	8
8.	พัฒนาความสามารถ และชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ	4.57	0.57	มากที่สุด	2
9.	มีแนวคิดใหม่และสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เสมอ	4.48	0.65	มากที่สุด	9
10.	เข้าใจข้อดี ข้อเสีย และความปรารถนาของตนเองอย่างถ่องแท้	4.53	0.58	มากที่สุด	6
	รวม	**4.53**	**0.40**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 10 พบว่า นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านบุคลิกภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53, SD = 0.40) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านบุคลิกภาพ ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับค่ามากไปหาน้อย ได้แก่ พยายามทุกวิถีทางให้งานที่ทำอยู่ประสบความสำเร็จ ($\overline{X}$ = 4.57, SD = 0.56) พัฒนาความสามารถ และชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ ($\overline{X}$ = 4.57, SD = 0.57) และตั้งเป้าหมายในชีวิตโดยกำหนดเป้าหมายและระยะเวลา ($\overline{X}$ = 4.56, SD = 0.60) มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ ($\overline{X}$ = 4.55, SD = 0.61) มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ($\overline{X}$ = 4.54, SD = 0.60) เข้าใจข้อดี ข้อเสีย และความปรารถนาของตนเองอย่างถ่องแท้ ($\overline{X}$ = 4.53, SD = 0.58) เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่นและนำมาปรับเป็นแนวทางในการทำงานใหม่ ($\overline{X}$ = 4.50, SD = 0.62) มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน ($\overline{X}$ = 4.49, SD = 0.61) มีแนวคิดใหม่และสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เสมอ ($\overline{X}$ = 4.48, SD = 0.65) และกล้าที่จะทำงานที่แตกต่างไปจากคนอื่น แม้ว่างานนั้นอาจจะเกิดความล้มเหลวผิดพลาดได้ ($\overline{X}$ = 4.47, SD = 0.66) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติค (Logistic Regression Analysis) เพื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งกำหนดสมมติฐานไว้ 4 ข้อ ได้แก่

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ปัจจัยด้านทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐานที่ 3 (H_3) ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐานที่ 4 (H_4) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

โดยก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทดสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเงื่อนไขและแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 11-15

ตารางที่ 11 ค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF)

ชื่อตัวแปรอิสระ	Tolerance	VIF
1. ทัศนคติ	0.572	1.747
2. ค่านิยม	0.478	2.091
3. อิทธิพลจากคนอื่น	0.666	1.501
4. บุคลิกภาพ	0.565	1.771

จากตารางที่ 11 พบว่า ตัวแปรอิสระมีค่า Tolerance มากกว่า 0.10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ในระดับต่ำ ขณะที่ค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.501 ถึงค่า 2.091 ซึ่งไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจนทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (นภดล ร่มโพธิ์, 2555)

ตารางที่ 12 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปร	ทัศนคติ	ค่านิยม	อิทธิพลจากคนอื่น	บุคลิกภาพ
1. ทัศนคติ	1.000	-0.414*	-0.110*	-0.256*
2. ค่านิยม		1.000	-0.222*	-0.287*
3. อิทธิพลจากคนอื่น			1.000	-0.192*
4. บุคลิกภาพ				1.000

*Sig < 0.05 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) อยู่ระหว่าง -0.110 ถึง -0.414 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่ง Stevens (1996) กล่าวว่า ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 0.80 สามารถป้องกันปัญหา Multicollinearity ได้ ดังนั้นตัวแปรทั้ง 4 จึงสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติค

ตารางที่ 13 การตรวจสอบความเหมาะสมของสมการถดถอยโลจิสติค

การทดสอบ	Chi-square	df	Sig.
Omnibus Tests of Model Coefficients	25.47	4.00	0.00**
Homer and Lemeshow Test	7.46	8.00	0.49

**Sig. < 0.01 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 13 การทดสอบ Omnibus Tests of Model Coefficients พบว่า ค่า Chi-square มีค่าเท่ากับ 25.47 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า มีปัจจัยตัวอย่างน้อย 1 ตัวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่การทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองจากการทดสอบ Homer and Lemeshow Test พบว่า ค่า Chi-square มีค่าเท่ากับ 7.46 โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองมีความเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลองสมการถดถอยโลจิสติค ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยในการประกอบอาชีพอิสระ	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Odd ratio	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
1. ทัศนคติ	-0.70	0.47	2.22	1.00	0.14	0.50	0.20	1.25
2. ค่านิยม	1.04	0.49	4.46	1.00	0.03*	2.84	1.08	7.48
3. อิทธิพลจากคนอื่น	1.24	0.32	15.34	1.00	0.00**	3.46	1.86	6.45
4. บุคลิกภาพ	0.00	0.48	0.00	1.00	0.99	1.00	0.39	2.56
ค่าคงที่	-5.27	1.92	7.53	1.00	0.01**	0.01		
	-2 Log likelihood			Cox & Snell R Square			Nagelkerke R Square	
	237.951			0.112			0.184	

* Sig. < 0.05 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** Sig. < 0.01 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่น และปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่น มีค่า B = 1.24 ซึ่งแสดงว่า การเพิ่มขึ้นของอิทธิพลจากคนรอบข้างมีผลกระทบต่อการตัดสินใจ ค่า Odd Ratio = 3.46 หมายความว่า นิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากคนรอบข้างมีโอกาสเลือกประกอบอาชีพอิสระมากกว่า 3.46 เท่า เมื่อเทียบกับนิสิตที่เลือกสมัครงานในหน่วยงานต่าง ๆ และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.00 แสดงว่าผลลัพธ์นี้มีนัยสำคัญสูงมากในระดับ 0.01

ปัจจัยด้านค่านิยม มีค่า B = 1.04 ซึ่งต่ำกว่าปัจจัยอิทธิพลจากคนอื่น ค่า Odd Ratio = 2.84 บ่งบอกว่านิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากค่านิยมมีโอกาสเลือกอาชีพอิสระมากกว่า 2.84 เท่า เมื่อเทียบกับนิสิตที่สมัครงานในหน่วยงานต่าง ๆ และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.03 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์พบว่า ทั้งสองปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญ แต่ อิทธิพลจากคนอื่น มีผลกระทบมากกว่า เนื่องจากมีค่า B สูงกว่า (1.24), Odd Ratio สูงกว่า (3.46) และระดับนัยสำคัญ (Sig. = 0.00) ที่มากกว่าปัจจัยค่านิยม (Sig. = 0.03) ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า อิทธิพลจากคนอื่น เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 15 การประเมินความเหมาะสมของตัวแปรสมการที่ใช้พยากรณ์

เหตุการณ์ที่ศึกษา			ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์		
			การตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ		ร้อยละที่พยากรณ์ถูก
			สมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่างๆ	อาชีพอิสระ	
ขั้นตอนที่ 1	การตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ	สมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่างๆ	9	43	17.31
		อาชีพอิสระ	6	231	97.47
ร้อยละ					83.04

จากตารางที่ 15 พบว่า สมการโลจิสติคสามารถพยากรณ์ได้ว่า นิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 ตัดสินใจเลือกสมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ ถูกต้องในอัตราร้อยละ 17.31 และพยากรณ์ได้ว่านิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ถูกต้องในอัตราร้อยละ 97.47

จากข้อมูลดังกล่าว สมการถดถอยโลจิสติคที่ใช้ในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีความถูกต้องรวมทั้งสิ้นร้อยละ 83.04

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีเนื้อหาทั้งหมด 4 ส่วน โดยส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ-ส่วนที่ 3 การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ และส่วนที่ 4 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน 343 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.70 จากนั้นนำข้อมูลมาลงรหัสและบันทึกในโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลได้พิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลโดยหาค่าผิดปกติ (Outlier) เหลือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 289 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 166 คน เพศหญิง จำนวน 123 คน พ่อแม่หรือผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ และครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 40,000-80,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 237 คน สมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 52 คน

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านค่านิยม ด้านทัศนคติ และด้านอิทธิพลจากคนอื่น ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นและปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยอิทธิพลจากคนอื่นมีผลกระทบมากกว่าปัจจัยด้านค่านิยม

ตารางที่ 16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 (H_1) : ปัจจัยด้านทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ	ไม่สนับสนุน
สมมติฐานที่ 2 (H_2) : ปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ	สนับสนุน
สมมติฐานที่ 3 (H_3) : ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ	สนับสนุน
สมมติฐานที่ 4 (H_4) : ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ	ไม่สนับสนุน

อภิปรายผล

การศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจมาจากความเชื่อที่ว่านิสิตที่มีบุคลิกภาพที่มั่นคง มั่นใจในตนเอง และมีความกระตือรือร้น จะมีความสามารถในการเผชิญกับความท้าทายและความไม่แน่นอนที่มักเกิดขึ้นในอาชีพอิสระได้ดีกว่าผู้ที่ขาดลักษณะเหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory) (Holland, 1997) ที่เน้นว่า บุคลิกภาพของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเลือกอาชีพและความพึงพอใจในงานที่ทำ โดยบุคลิกภาพของบุคคลจะนำพาให้เลือกทำงานในสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและความสำเร็จในอาชีพ โดยบุคคลจะเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้นการที่นิสิตมองว่าบุคลิกภาพเป็นปัจจัยสำคัญ อาจแสดงให้เห็นว่าพวกเขาให้

ความสำคัญกับการเลือกอาชีพที่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของตนเอง เช่น การเลือกประกอบอาชีพอิสระที่ได้ให้อิสระในการแสดงออกและควบคุมทิศทางการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับบุคลิกภาพที่ชอบการคิดสร้างสรรค์และการริเริ่ม (Enterprising) หรือบุคลิกภาพที่ชอบทำงานที่สามารถแสดงออกถึงความคิดของตนเองได้อย่างเสรี (Artistic)

อย่างไรก็ตาม แม้ผลการวิจัยจะพบว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการศึกษาระดับความคิดเห็นของนิสิต แต่เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานกลับพบว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากนิสิตอาจมองว่าบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สำคัญและมีคุณค่าในการประกอบอาชีพอิสระในระดับความคิดเห็น แต่เมื่อพิจารณาในบริบทของการตัดสินใจจริง ๆ กลับพบว่ามีปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการทำงาน ทักษะเฉพาะทาง หรือความมั่นคงทางการเงิน มีบทบาทสำคัญมากกว่าในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ทั้งนี้การตัดสินใจในตลาดแรงงานมักถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัยที่จับต้องได้และมีผลกระทบต่อความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่าบุคลิกภาพ แม้ว่าบุคลิกภาพจะถูกมองว่าเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในกระบวนการตัดสินใจ นิสิตกลับให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จมากกว่า ทำให้บุคลิกภาพไม่มีผลต่อการตัดสินใจในทางปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าค่านิยมของสังคมไทยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแต่เดิมงานรับราชการหรือทำงานบริษัทเอกชนจะที่มีเป็นงานที่มั่นคง มีรายได้สูง มาสู่มุมมองที่ว่าการประกอบอาชีพสุจริตเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และการประกอบอาชีพอิสระสามารถสร้างรายได้ที่มั่งคั่งได้เช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรรยา ใจกำแหง (2562) ในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ที่ระบุไว้ว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยค่านิยมทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.565 มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยให้เหตุผลว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีโอกาสฝึกประสบการณ์ในเชิงธุรกิจได้มาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ จินตนา จันเรือน และคณะ (2566) ในเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่ระบุไว้ว่า ค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์ด้านค่านิยม และอิทธิผลของปัจจัยด้านค่านิยม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาการ

ทำงานในสายอาชีพที่เรียนมาช่วยให้รู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับการทำงาน และช่วยให้มีโอกาสที่จะพัฒนาความรู้

3. ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคนอื่นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้รับอิทธิพลมาจากบุคคลคลในครอบครัว โดยอาชีพส่วนใหญ่ของผู้ปกครองของนิสิต ร้อยละ 73.70 คือ การประกอบอาชีพอิสระ จึงเป็นไปได้ว่าเห็นตัวอย่างหรือได้รับคำแนะนำมาจากผู้ปกครอง รวมถึงในปัจจุบันมีผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระตั้งอายุยังน้อยจำนวนมาก เช่น ดารา เน็ตไอดอล ยูทูปเบอร์ ซึ่งได้เปิดเผยรูปแบบวิธีการทำงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นผลการต่อตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาณุวัฒน์ สว่างแสง (2562) ในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ที่ระบุไว้ว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตที่เข้าศึกษาในสายที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยให้เหตุผลว่า นิสิตที่สำเร็จการศึกษาและเลือกประกอบอาชีพ สิ่งที่จะเป็นตัวช่วยในการเลือกประกอบอาชีพ คือ เกิดจากการได้รับคำแนะนำจากการฝึกอาชีพอาจารย์ ญาติพี่น้อง จึงทำให้นิสิตตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ และการศึกษาของ อดิศร วัฒนะกิจ (2561) ในเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ ของนิสิตคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ระบุไว้ว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านเหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ และด้านรายได้ที่คาดหวังโดยเฉลี่ยต่อเดือน เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระของผู้ปกครองบางครั้งนิสิตได้มีความคุ้นเคยกับอาชีพของผู้ปกครองทำให้มีความเคยชินและมีทัศนคติที่ในด้านต่าง ๆ ต่ออาชีพนั้น และรับรู้ถึงรายได้ซึ่งเกิดจากอาชีพของผู้ปกครอง จนนำมาเป็นต้นแบบหรือเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

4. ปัจจัยด้านทัศนคติไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทัศนคติเป็นเพียงความรู้สึกและความเชื่อเบื้องต้น แต่การตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระต้องการปัจจัยสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมมากกว่า เช่น ความพร้อมด้านเงินทุน ทักษะการบริหารจัดการ และเครือข่ายทางธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ของ Bandura (1997) ที่เน้นว่าการตัดสินใจทำสิ่งใดต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถควบคู่ไปกับทัศนคติที่ดี นอกจากนี้ต้องพิจารณาจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและ

สังคมในปัจจุบันที่มีความผันผวนสูง ทำให้การตัดสินใจต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกมากกว่าทัศนคติส่วนบุคคล โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรง นอกจากนั้นอิทธิพลของค่านิยมทางสังคมและครอบครัวที่มักให้ความสำคัญกับความมั่นคงในอาชีพ โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ยังมีค่านิยมการทำงานในองค์กรขนาดใหญ่หรือหน่วยงานราชการ ทำให้แม้จะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ แต่การตัดสินใจสุดท้ายมักถูกกำหนดด้วยความคาดหวังของครอบครัวและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จินตนา จันเรือน และคณะ (2566) ที่พบว่า ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ แต่ต้องมีปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ เช่น ความพร้อมทางการเงิน และการสนับสนุนจากครอบครัวร่วมด้วย จึงจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนิสิต พบว่าปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บุคลิกภาพ ค่านิยม ทัศนคติ และอิทธิพลจากคนอื่น ในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. มหาวิทยาลัย จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีผลต่อการตัดสินใจ มหาวิทยาลัยควรดำเนินการพัฒนาในแต่ละด้าน โดยในด้านบุคลิกภาพ ควรพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมเสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระ เช่น การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการตัดสินใจทางธุรกิจ ในด้านค่านิยมควรส่งเสริมการสร้างค่านิยมเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการผ่านการยกย่องและนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จของศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพอิสระ สำหรับด้านทัศนคติ ควรจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจและมุมมองที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ ผ่านการจัดสัมมนาและการให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและความท้าทายในการประกอบอาชีพอิสระ และในด้านอิทธิพลจากคนอื่นควรจัดให้มีการพบปะและเรียนรู้จากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การฝึกงาน และการเป็นพี่เลี้ยงทางธุรกิจ พร้อมทั้งจัดทำโครงการจำลองให้นิสิตได้ทดลองเป็นผู้ประกอบการ เช่น การจัดตั้งบริษัทจำลองหรือโครงการ Start-up

2. สถานประกอบการ แม้ว่าการศึกษานี้จะพบว่า นิสิตมีความสนใจในการประกอบอาชีพอิสระในระดับสูง แต่สถานประกอบการที่ต้องการดึงดูดบุคลากรรุ่นใหม่ควรพิจารณาปรับกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล โดยการปรับรูปแบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่น (Flexible Work Arrangement) ให้พนักงานสามารถเลือกสถานที่และเวลาทำงานได้ตามความเหมาะสม

ควบคู่กับการพัฒนาระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานที่เน้นผลลัพธ์และให้อิสระในการตัดสินใจ พร้อมทั้งกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ที่ชัดเจนและมีโอกาสเติบโต รวมถึงการออกแบบชุดสวัสดิการหรือผลประโยชน์ที่สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์การใช้ชีวิตในปัจจุบันและความต้องการของคนรุ่นใหม่ อาทิ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและความบันเทิง การท่องเที่ยวประจำปี และสวัสดิการที่ยืดหยุ่นตามความต้องการของแต่ละบุคคล

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กองส่งเสริมผู้ประกอบการและธุรกิจใหม่ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมการจัดหางาน หรือโครงการที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพต่างๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนองค์กร และควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนความสำเร็จ (Knowledge Sharing Platform) จากผู้ประกอบการและผู้ทรงอิทธิพลทางสังคมที่ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งพัฒนาโครงการส่งเสริมการสร้างรายได้ในรูปแบบที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการประกอบธุรกิจแบบดั้งเดิมและการสร้างรายได้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ตลอดจนการพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ผ่านการให้คำปรึกษา และการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจ นอกจากนี้ กรมการจัดหางานควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มที่รวบรวมโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ ข้อมูลการตลาด และความต้องการของตลาดแรงงาน พร้อมทั้งจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบครบวงจร ที่ครอบคลุมทั้งการประกอบอาชีพอิสระและการทำงานในระบบ เพื่อช่วยให้ผู้ที่สนใจสามารถประเมินความพร้อมและตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง รวมถึงการจัดหลักสูตรฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพอิสระในสาขาต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการใช้วิธีการดำเนินการวิจัยในรูปแบบอื่น เช่น การสัมภาษณ์ (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) อาจจะทำให้ได้ข้อมูลหรือตัวแปรอื่นใหม่ๆเพิ่มเติม นอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้เป็นกรอบวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ ที่อาจมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิต

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษานิสิตทุกสาขาวิชาในภาพรวม การวิจัยครั้งต่อไปหากมีการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มสาขาวิชาเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ผลการศึกษาจะมีความเฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละกลุ่มสาขาวิชามากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวต่อเดือนกับแนวโน้มการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพร้อมและการตัดสินใจในการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการจัดหางาน. (2541). *แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

กระทรวงแรงงาน. (2563). *สถิติแรงงานประจำปี 2563*. กรุงเทพฯ: กองเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.

กรุงเทพธุรกิจ. (2567). *อัปเดตภูมิทัศน์ใหม่ของแรงงานรุ่นใหม่ ลูกจ้าง แรงงานอิสระ.* สืบค้นจาก https://www.bangkokbiznews.com/health/labour/1097287

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา. (2565). *แผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 2567*. สืบค้นจาก https://ita.buu.ac.th/wp-content/uploads/

2022/04/O4-01-2565.pdf)

เกศทิพย์ กรี่เงิน, นวลแข ปาลิวนิช, อัจฉราวรรณ ณ สงขลา, และมัลลิกา จงจิตต์. (2559). *การศึกษาคุณลักษณะส่วนตนและการประกอบอาชีพอิสระ: กรณีศึกษาร้านเวียงไหม เวดดิ้ง สตูดิโอ จังหวัดนนทบุรี*. รายงานการวิจัย, คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

จรรยา ใจกำแหง. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จริยา ทัพพกุล ณ อยุธยา. (2530). *การพัฒนาอาชีพอิสระในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

จินตนา จันเรือน, สุวิทย์ นามบุญเรือง, และ รุ่งทรัพย์ ราษฎร์นิยม. (2566). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม, 10(*1), 15-25.

จีรวัฒน์ พวงระย้า. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉัตรยาพร เสมอใจ, ฐิติรัตน์ มีมาก, และ คมกฤช ปีติฤกษ์. (2552). *การจัดการธุรกิจขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

เฉลียว สุวรรณกิตติ. (2538). *การส่งเสริมอาชีพอิสระ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ชรินรัตน์ เท่าเทียม. (2562). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการจัดการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2*, 19 มกราคม 2562, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ดนัย เทียนพุฒ. (2532). *การบริหารธุรกิจขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ทิพวัน ถือคำ. (2533). *การประกอบอาชีพอิสระ. วารสารกรมการจัดหางาน, 5*(2), 43-45.

ไทยโพสต์. (2564). *ภาวะสังคมไทยในปี 2564 และการว่างงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา*. สืบค้นจาก https://www.thaipost.net

นภมณฑ์ สมศิริ. (2566). *มุมมองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระประเภทธุรกิจขายตรง: กรณีศึกษาธุรกิจขายตรง (แอมเวย์)* (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2563). *ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อการจ้างงานทั่วโลก*. สืบค้นจาก https://www.prachachat.net

ประดิษฐ์ ชาสมบัติ, และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2531). *การประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร (น. 120-131). ใน การประชุมทางวิชาการของ*

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 26 วันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ 2531. สืบค้น 14 ตุลาคม 2564, จาก https://bit.ly/3FKoeaw

ประยูร ศรีประสาธน์, และ ศิริพรรณ ชุมนุม. (2532). *การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพอิสระ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปริศรา ธานีใหญ่. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของคน Generation Z* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ภาณุวัฒน์ สว่างแสง. (2562). *ปัจจัยที่มีผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 38(*2), 84-92.

มนัส วณิชชานนท์, และคณะ. (2534). *ความต้องการแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยบูรพา. (n.d.). *ประวัติมหาวิทยาลัยบูรพา*. สืบค้นจาก https://www.buu.ac.th

ยุพิน ประจวบเหมาะ. (2531). *การประกอบอาชีพอิสระในเขตเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2557). *คู่มือการเริ่มต้นธุรกิจ SMEs*. สืบค้นจาก http://www.ismed.or.th/

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2538). *แนวทางการส่งเสริมอาชีพอิสระสำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำเนาว์ ขจรศิลป์. (2529). *แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ: กรณีศึกษาผู้ประกอบการรายย่อย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุธีรา อะทะวงษา, และคณะ. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรชัย กลางพระเนตร. (2544). *คุณสมบัติและแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.

สุรเกียรติ ยอดวิเศษ. (2539). *การเตรียมตัวสู่อาชีพอิสระ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุรพล เพิ่มผล. (2532). *การประกอบอาชีพอิสระกับการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: กรมการจัดหางาน.

อดิศร วัฒนะกิจ. (2561). *ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านคหกรรมศาสตร์ ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพฯ.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50*(2), 179-211. https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T

Allport, G. W. (1935). Attitudes. In C. Murchison (Ed.), *Handbook of social psychology* (pp. 798-844). Worcester, MA: Clark University Press.

Allport, G. W. (1937). *Personality: A psychological interpretation*. Henry Holt and Company.

Bandura, A. (1997). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review, 84*(2), 191-215. https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191

Clegg, C. W., & Barrow, C. (1984). *How to start and run your own business*. London: Macmillan.

Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual*. Psychological Assessment Resources.

Drucker, P. F. (1985). *Innovation and entrepreneurship: Practice and principles*. Harper & Row.

Feather, N. T. (1995). Values, valences, and choice: The influence of values on the perceived attractiveness and choice of alternatives. *Journal of Personality and Social Psychology, 68*(6), 1135-1151.

Hatak, I., Harms, R., & Fink, M. (2015). Age, job identification, and entrepreneurial intention. *Journal of Managerial Psychology, 30*(1), 38-53.

Hisrich, R. D., Peters, M. P., & Shepherd, D. A. (2020). *Entrepreneurship*. McGraw-Hill Education.

Holland, J. L. (1997). *Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments* (3rd ed.). Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.

Jobthai.com. (2024). *10 เหตุผล ทำไมเด็กรุ่นใหม่ทำงานไม่นานก็ลาออก*. สืบค้นจาก https://blog.jobthai.com/career-tips.

Jobthai.com. (2024). *ปัจจัยหลักที่ Gen Y และ Gen Z ใช้ตัดสินใจเลือกองค์กรที่อยากร่วมงานด้วย*. สืบค้นจาก https://blog.jobthai.com/hr)

Kelman, H. C. (1958). Compliance, identification, and internalization: Three processes of attitude change. *Journal of Conflict Resolution, 2*(1), 51-60.

Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). Guilford Press.

Kolvereid, L. (1996). Prediction of employment status choice intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice, 21*(1), 47-58.

Krueger, N. F., Reilly, M. D., & Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing, 15*(5-6), 411-432.

Multidisciplinary Digital Publishing Institute. (2024). Factors affecting university students' entrepreneurial intention: A systematic literature review. *Administrative Sciences, 14*(5), 98.

Parastuty, Z., & Bögenhold, D. (2019). Social factors and institutional support in entrepreneurship. *MDPI, 11*(5), 223.

Pauceanu, A. M., Alpenidze, O., Edu, T., & Zaharia, R. M. (2019). What determinants influence students to start their own business? Empirical evidence from United Arab Emirates universities. *Journal Name, 10(*2), pages. https://doi.org/DOI

Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. Free Press.

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology, 25*, 1-65.

Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review, 25*(1), 217-226.

Stevens, J. P. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Westfall, P. H., & Henning, K. S. S. (2013). *Understanding advanced statistical methods*. Chapman and Hall/CRC Press.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York, NY: Harper and Row.

Zhang, J., Wang, L., & Owen, C. (2015). Factors influencing entrepreneurial intentions among students. *Journal of Innovation and Entrepreneurship, 4*(1), 1-15.

Zhao, H., Seibert, S. E., & Lumpkin, G. T. (2010). The relationship of personality to entrepreneurial intentions and performance: A meta-analytic review. *Journal of Management, 36*(2), 381-404.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการศึกษาวิจัยเพื่อทำการค้นคว้าแบบอิสระของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาทรัพยากรมนุษย์ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งการตอบแบบสอบถามของท่านในครั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบทางลบใดๆ แก่ท่านผู้ให้ข้อมูล โดยข้อมูลของท่านจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ และจะประมวลผลเพื่อนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น

ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 3 แนวโน้มการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพความเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน โดยประมาณการ ..... บาท

3.อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

☐ รับราชการ รัฐวิสาหกิจ ☐ พนักงานบริษัทเอกชน

☐ อาชีพอิสระ เช่น ค้าขาย รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรีปีที่ 4 มหาวิทยาลัยบูรพา

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย☐ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ปัจจัยในการประกอบอาชีพอิสระ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ					
1. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพอิสระนั้น สามารถทำได้โดยที่ไม่ต้องมีใครควบคุมวิธีการทำงาน					
2. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีอิสระในการตัดสินใจ					
3. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพอิสระสามารถคิดนอกกรอบสร้างสรรค์การทำงานได้ตามความต้องการ					
4. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพอิสระสามารถออกแบบรูปแบบหรือวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของตนเองได้					
5. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพอิสระนั้นมีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถเลือกวัน เวลา สถานที่ในการทำงานได้					
ค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพ					
1. การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สุจริต มีเกียรติเช่นเดียวกับอาชีพอื่นๆ					
2. การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับในสังคม					
3. การประกอบอาชีพอิสระมีความมั่นคง สามารถสร้างรายได้ที่มั่งคั่งให้กับครอบครัวได้					
4. การประกอบอาชีพอิสระยังมีโอกาสในการประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าการทำงานประจำ					
5. การประกอบอาชีพอิสระทำให้มีโอกาสในการทำงานในสถานที่และสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการทำงานที่ท้าทายมากกว่าการทำงานประจำ					
อิทธิพลจากคนอื่นต่อการประกอบอาชีพอิสระ					
1. คำชักชวนแนะนำของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระของท่าน					
2. ท่านอาจตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากมีเพื่อนทำอาชีพนี้					

ปัจจัยในการประกอบอาชีพอิสระ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. ท่านอาจตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากเห็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลที่ชื่นชอบ เช่น ดารา เน็ตไอดอล เป็นต้น ทำอาชีพนี้แล้วประสบความสำเร็จ					
4. ท่านอาจตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากมีพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวทำอาชีพนี้					
5. คำแนะนำของพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระของท่าน					
6. ท่านจะเลือกประกอบอาชีพอิสระ โดยคำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสำคัญ					
บุคลิกภาพต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระ					
1. ท่านมีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ					
2. ท่านมีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ					
3. ท่านจะพยายามทุกวิถีทางให้งานที่ทำอยู่ประสบความสำเร็จ					
4. ท่านจะตั้งเป้าหมายในชีวิตโดยกำหนดเป้าหมายและระยะเวลา					
5. ท่านกล้าที่จะทำงานที่แตกต่างไปจากคนอื่น แม้ว่างานนั้นอาจจะเกิดความล้มเหลวผิดพลาดได้					
6. ท่านมักเรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่น และนำมาปรับเป็นแนวทางในการทำงานใหม่					
7. ท่านมีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน					
8. ท่านจะพัฒนาความสามารถ และชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ					
9. ท่านมักมีแนวคิดใหม่ และสร้างสรรค์งานใหม่ๆ เสมอ					
10. ท่านเข้าใจข้อดี ข้อเสีย และความปรารถนาของตนเองอย่างถ่องแท้					

ส่วนที่ 3 แนวโน้มการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ

หลังจากที่ท่านสำเร็จการศึกษาแล้ว ท่านมีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพใด

☐ อาชีพอิสระ เช่น ขายของออนไลน์ บล็อกเกอร์ ธุรกิจส่วนตัว รับทำเว็บไซต์ เขียนโปรแกรม นักโปรโมทสินค้า ฯลฯ

☐ สมัครเป็นพนักงานในหน่วยงานต่างๆ เช่น ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม

1.ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของท่าน หลังจากที่สำเร็จการศึกษา

.....

.....

2.หากท่านมีแนวโน้มที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระในอนาคต เช่น ขายของออนไลน์ บล็อกเกอร์ ธุรกิจส่วนตัว รับทำเว็บไซต์ เขียนโปรแกรม นักโปรโมทสินค้า ฯลฯ เหตุใดท่านจึงเลือกประกอบอาชีพเหล่านี้

.....

.....

ภาคผนวก ข หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

สำเนา

ที่ IRB4-020/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU280/2566

โครงการวิจัยเรื่อง : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์

หน่วยงานที่สังกัด : คณะบริหารธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์) : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ลือกิตินันท์

หน่วยงานที่สังกัด : คณะบริหารธุรกิจ

วิธีพิจารณา : ☑ Exemption Determination ☐ Expedited Reviews ☐ Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 4 วันที่ 7 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 20 เดือน กันยายน พ.ศ. 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 2 วันที่ 1 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 2 วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566
5. แบบเก็บรวมรวบข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 20 เดือน กันยายน พ.ศ. 2566
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 22 เดือน มกราคม พ.ศ. 2567

วันที่หมดอายุ : วันที่ 22 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

ลงนาม *นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ*

(นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ภาคผนวก ค หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗
ที่ อว ๘๑๓๗/๓๔๑๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ธำรงสินถาวร (คณะบริหารธุรกิจ)

ด้วย นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๙๒๐๑๙๐ นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ ได้รับอนุมัติเค้าโครงงานนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ลือกิตินันท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๙-๒๗๙๒๕๒๕ หรือที่ E-mail : 63920190@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗
ที่ อว ๘๑๓๗/๓๔๑๕ **วันที่** ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ศรัญยา แสงลิ้มสุวรรณ (คณะบริหารธุรกิจ)

ด้วย นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๙๒๐๑๙๐ นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ ได้รับอนุมัติเค้าโครงงานนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ลือกิตินันท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๙-๒๗๙๒๕๒๕ หรือที่ E-mail : 63920190@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗
ที่ อว ๘๑๓๗/๓๔๑๓ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธีระชินภัทร รามเดชะ (คณะบริหารธุรกิจ)

ด้วย นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๙๒๐๑๙๐ นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ ได้รับอนุมัติเค้าโครงงานนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ลือกิตินันท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๙-๒๗๙๒๕๒๕ หรือที่ E-mail : 63920190@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ง หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕
ที่ อว ๘๑๓๗/ว ๐๒๔๖ **วันที่** ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗
เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน คณบดี

ด้วย นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๙๒๐๑๙๐ นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ ได้รับอนุมัติเค้าโครงงานนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรรณภา ลือกิตินันท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอส่วนงานของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

ในการนี้ นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์ ขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูล จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๔ ของทุกคณะ ในมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จำนวน ๓๙๓ คน ระหว่างวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ - ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๙-๒๗๙๒๕๒๕ หรือที่ E-mail : 63920190@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณา

มัณฑนา รังสิโยภาส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัณฑนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก จ ผลตรวจอักขราวิสุทธิ์

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
4006282	Nov 9, 2024 at 22:42 PM	63920190@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	วิจัย-THAWANRAT.docx	Completed	4.93 %

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวธวัลรัตน์ วสุนันต์
วัน เดือน ปี เกิด	20 สิงหาคม 2540
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	160/26 ต.เสม็ด อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000
ประวัติการศึกษา	(ปริญญาตรี) โครงการจัดตั้งพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา BURAPHA UNIVERSITY